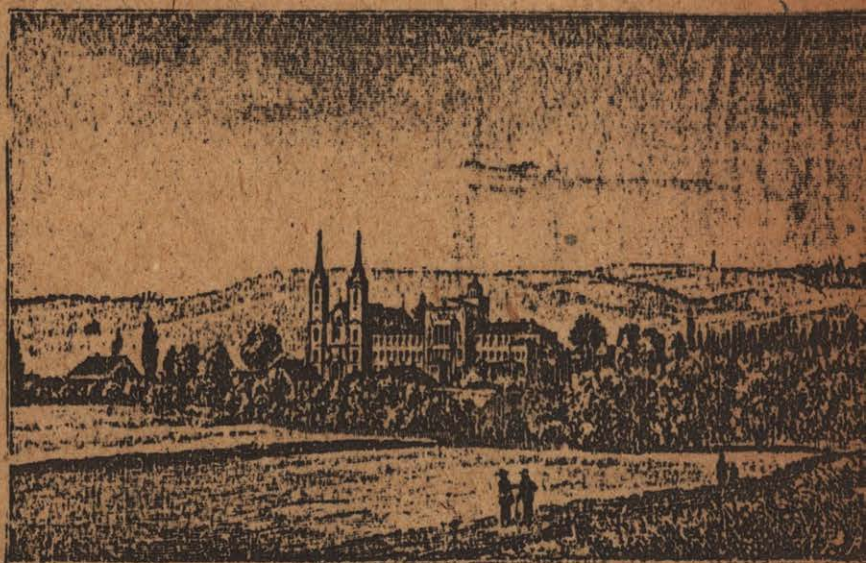


OSZK

OSZK

HÍRADÓ



6

VII. ÉVFOLYAM · 1964 · JUNIUS

T a r t a l o m

| | |
|---|-------|
| [TÓTH BÉLINT]: Reguly Antalról emlékeztünk | 141 |
| Könyvtárunk kollégiumának munkájáról | 144 |
| Személyi hírek és változások | 144 |
| Beszámoló a Feldolgozó Osztály és a Bibliográfiai Osztály felülvizsgálatáról (PI) | 145 |
| KEOSKEMÉTI István: Ősbemutató-hangverseny műsorán az Ms.mus.IV.23 | 149 |
| MARKOS Béla: A XVIII.századi magyarországi nyomdatermékek bibliográfiája | 150 |
| SILFEN János: Új kapcsolatok a külföldi duplumcsere területén | 152 |
| FARKAS László: Raktári gondjaink megoldásának útján | 153 |
| Új szerzeményeinkről | 155 |
| Képzésről, továbbképzésről | 156 |
| TOMBOR Tibor: Itáliában könyvek, kódexek között. (4.) A római Könyvhigiéniai Laboratóriumban, a természetek elleni küzdelem "főhadiszállásán" | 158 |
| SALLAI István: Moszkváról, moszkvai könyvtárosokról | 161 |
| Képes olvasókönyv a magyar nemzeti bibliográfiához. [Ism.] HORVÁTH Tibor | 160 |
| KOZSKÁS Sándor: Olvasószolgálatunk kérdései munkatársaink és olvasóink szemszögéből | 168 |
| JAKAB Róbert: Hozzászólás a Híradó cikkeihez | 171 |
| Munkánkról, megbeszéléseinkről, rendezvényeinkről | 176 |
| Könyvtárunk 1964.évi takarékosági tervéről (M.A.) | 178 |
| Beck Lajos 1913-1964 | 179 |
| SOMKUTI Gabriella: Csehszlovákiában jártunk | 180 |
| Hírek | ----- |

Borítófedélen E. Ade metszete
a zirci apátságról



Az
Országos Széchényi Könyvtár
Pártszervezetének és
Szakszervezeti Bizottságának
lapja

Szerkesztő Bizottság:

Bánlaky Éva, Borsa Gedeon,
Csapodi Csabáné, Gombocz
István, Horváth Viktor, Papp
István, Somkuti Gabriella

Fel.szerkesztő és kiadó:

Horváth Viktor

Szerkesztők:

Papp István
Somkuti Gabriella

Kiadja az Országos Széchényi
Könyvtár Szakszervezeti Bi-
zottsága, Budapest VIII. Mu-
zeum körut 14/16 -----

Országos Széchényi Könyvtár
házi sokszorosítása
Budapest VIII. Múzeum utca 3

Lapzárta: 1964. június 25.



REGULY ANTALRÓL EMLÉKEZTÜNK

Százhusz esztendeje vágott neki az Uralnak a huszonhatéves Reguly Antal, hogy megjelje a vogulokat és osztjakokat, s lett felfedezője nyelvészeti, néprajzi, sőt geográfiai értelemben is a magyarság rokonnépeinek.

Könyvtárunk Reguly Antalról elnevezett zirci műemlékkönyvtára már régóta tartozott azzal, hogy méltó módon adózzon a nagy tudós és kutató emlékének. A százhuszadik évforduló az ez évi "Bakonyi Hetek" keretében jó alkalomnak kínálkozott, hogy ezt a tartozást a könyvtár névadójának hatalmas életművét bemutató gazdag emlékkiállítással lerója. A könyvtár könyvei között számos példányt találhatunk, mely a kiállítás keretében méltó módon képviselheti Zirc nagy szülőttének munkásságát. Reguly kéziratokból a Magyar Tudományos Akadémia kéziratára, néprajzi gyűjtéséből a Néprajzi Múzeum, s mindkét anyagból a Szovjetunió Tudományos Akadémiája készségesen bocsátott a kiállítás rendelkezésére fotokópiát s eredeti anyagot egyaránt. A Magyar Tudományos Akadémia ezenkívül anyagi támogatást is nyújtott: mikrofilmlaboratóriumában készültek a kiállításra kerülő fényképek. A Bakonyi Intéző Bizottság, miután Zirc a gyorsan növekvő bakonyi idegenforgalom központja és a Reguly Antal Könyvtárat évről-évre egyre többen látogatják, szintén bekapcsolódott a munkába és főképpen anyagi támogatást nyújtott. Az emlékkiállítás igen szép példája lett az intézmények összehangolt együttműködésének.

A fenti intézmények támogatásával s a maga áldozatvállalásával hozta létre könyvtárunk a kiállítást, melyet Keresztury Dezső és Képes Géza kezdeményezett és rendezett.

A kiállítás anyagának elrendezése a műemlékkönyvtár termei előtt huzódó nagy folyosó hármasság építészeti tagozódását követi.

A folyosó ajtajától az első boltívig terjedő falon emléktáblaszerű megoldással két tabló függ; egyik Reguly életét foglalja össze, másik munkásságát méltatja. Idővel talán márványtábla helyettesítheti majd e két tablót. Közöttük helyezték el a Reguly-emléktábla és szobor régi, s a kiállítás megnyitásakor hozott új koszoruit.

Az első és második boltív között Reguly életét, személyiségét s művének sorsát bemutató anyag kapott helyet. Itt találjuk nagyméretű olajportróját s vele szemben utazásainak állomásait s időpontjait feltüntető itinerarium térképét. Tudományos működését, támogatóit, s művének folytatóit felelevenítő tablók, képek és tárlók helyezkednek el még ezen a részen.

A kiállítás utolsó harmada talán a legérdekesebb: a nagy kutató által bejárt területeket tárja elénk, a rokonnépek életkörülményeit, néprajzi, nyelvi emlékeket, amelyeket először ő tárt fel és gyűjtött össze. E rész tengelyében az északi Uralvidékről készített térképeinek fotokópiáit láthatjuk, azokét a térképeket, melyekkel az egykori Orosz Tudományos Akadémia elismerését nyerte el s melyekről a korabeli szentpétervári lapok így emlékeztek meg: "Reguly e munkája által Oroszország geographiájában s ethnographiájában egy terjedelmes terra incognita feltárója lett." Ujszerűsége még a kiállításnak, hogy Regulyt, mint a költészet emberét is bemutatja; páratlan sokoldalúságával az általa összegyűjtött nyelvi anyagot nemcsak a tudós nyelvész biztonságával elemezte, de a rokonnépek énekszövegeiben értő füllel hallotta meg a költői ritmust s ezt fordításai-
ban is igyekezett visszaadni. Műfordítóként is uttörő volt tehát: a Kalevala egyes részleteit ő fordította először magyarra, s ő fordított először nyelvünkre finn népdalt is.

A kiállítás május 26-án nyílt meg. A megnyitás bizonyította hogy nemcsak könyvtárunk és a munkába bevont tudományos intézetek tartották a maguk ügyének Reguly emlékének ápolását. Megjelentek a megye, a járás és a község vezetői. A rokonnépeket a budapesti Finn Nagykövetség kiküldöttje és egy Magyarországon tartózkodó finn tudós- és író-küldöttség képviselte. A Finn Rádió hangfelvételt készített a megnyitóról. A Magyar Írószövetség is képviseltette magát és koszorút küldött.

A kiállítást Keresztury Dezső nyitotta meg. Emlékbeszédének bevezetőjéből idézzük: "Ha csak azt ismételném meg, ami a köztudatban él Regulyról, túl kevés lenne; ha mindazt elmondanám, amit tudunk illenek róla, sok." Reguly munkásságát méltatva, ezután három gondolatot emelt ki. A küldetésként elvállalt feladatot szenvedélyes következetességgel, rendkívül nehéz körülmények között vitte végbe. Tudós kutatóként mindig az egész terület áttekintésére törekedett. Az embert, a népet kereste a maga összetett valóságában, életének teljességében. Pályája és műve tragikus vonása: mire közzétehetette, rendezhette volna összegyűjtött hatalmas anyagát, a nélkülözések következtében összeomlott. Írónak, költőnek, tudósnek, mindnyájunknak kötelessége hogy emlékét ápoljuk és ébren tartsuk a jövőben is.

A megnyitó szavak után a Magyar Tudományos Akadémia nevében Ligeti Lajos az Akadémia alelnöke emlékezett meg Reguly Antalról. Az ünnepség Képes Géza ünnepi ódájával ért véget. Idézzük utolsó strófáját:

"S hazahozta tengernyi kincsét -
Ez egyetlen jutalma még a hősnek.
Halálra marta ordas inség.
Teste megtört. A lelke már merő seb.
Micsoda hallgatás szakadt le rája,
a félreismerés, az elfelejtés

hómezőknél százszor kietlenebb
élettelen, fénytelen éjszakája!
Mint vogul mondák táltoscsikáját,
emlékét sárba taposta a láb.
Sárban és szennyben - egy századon át,
belepte a hó a lába nyomát.
Keressük őt. Néhány ásónyom, és
elénktárul mi benne örök és egyetlen.
Reguly lelke láng,
magyar és minden népeknek világít.
Ha vak homály borul reánk,
elúzi a tétlenség éjszakáit."

KÖZLEMÉNYEK

KÖNYVTÁRUNK KOLLÉGIUMÁNAK MUNKÁJÁRÓL

MÁJUS 11-I ÜLÉS - A Kollégium napirendjén dr.Dezsényi Béla főosztályvezető "AZ ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR GYŰJTEMÉNYI HATÁRKÉRDÉSEI" c. tervtanulmányának határozati javaslatai és nyitva maradt problémái c. előterjesztés szerepelt.

MÁJUS 18-I ÜLÉS - Dr.Sebestyén Géza főigazgatóhelyettes előterjesztésében a Kollégium "JELENTÉS A FELDOLGOZÓ OSZTÁLY ÉS A BIBLIOGRÁFIAI OSZTÁLY KURRENS CSOPORTJA FELÜLVIZSGÁLATÁRÓL" c. jegyzőkönyvet tárgyalta meg.

JUNIUS 8-I ÜLÉS - Napirenden dr.Tombor Tibor és dr.Farkas László "RAKTÁROZÁS ÉS ÁLLOMÁNYVÉDELEM A NEMZETI KÖNYVTÁR BULAVÁRI ÚJ OTTHONÁBAN" c. tervtanulmánya szerepelt.

A kollégiumi üléseken tárgyalt tervtanulmányokról lapunk következő számában, a május 18-i ülés anyagáról "Könyvtárunk munkájáról" c. rovatunkban adunk tájékoztatást.

SZEMÉLYI HIREK ÉS VÁLTOZÁSOK

ÚJ MUNKATÁRSAINK: Fehér István gépkocsivezető (Gazdasági Hivatal), Kuszi Attila könyvtári raktáros (Könyvelosztó), Müller Jánosné műszaki ügyintéző II. (Könyvkötészet), Sándor Erzsébet könyvtáros II. (Feldolgozó Osztály), Tóth Ferenc könyvtári raktáros (Hirlaptár).

ELTÁVOZTAK KÖNYVTÁRUNKBÓL: Szelényi Oszkár könyvtáros I. (áthelyezés: Faipari Kutató Intézet), dr.Szilágyi György főkönyvtáros (áthelyezés: Természettudományi Múzeum).

VEZETÉSI MEGBIZÁSOK: Az Intézetvezetés Balázs Miklósnét, besorolásának egyidejű megváltoztatásával (főelőadó II.), a személyzeti ügyintézői teendők, Müller Jánosnét (műszaki ügyintéző II.) a Könyvkötészet, Sasvári Dezsőt (műszaki ügyintéző II.) a Könyvrestauráló Laboratórium vezetésével bízta meg.

MEGVÁLTOZOTT BEOSZTÁSOK (zárójelben az új beosztási helyet közöljük): Balázs Miklósné főelőadó II. (Főigazgatóság), dr.Pálinkás Sándor gazd. igazgató II. (KMK), Sasvári Dezső műszaki ügyintéző II. (Könyvrestauráló Laboratórium).



könyvtárunk munkájáról

B e s z á m o l ó a Feldolgozó Osztály és a Bibliográfiai Osztály felülvizsgálatáról

Könyvtárunk új épületbe való költözésével kapcsolatosan szükségessé vált a belső munka újjászervezése, rekonstrukciója is. Ennek érdekében indította meg az intézet vezetősége azt a felülvizsgálatsorozatot, amelynek keretében most könyvtárunk feldolgozó munkája került napirendre.

Mivel a teljes beáramló könyvanyag feldolgozásának elemzése volt a kitűzött cél, ezért a Feldolgozó Osztályon kívül a Bibliográfiai Osztály kurrens csoportja tevékenységének egy részét is be kellett vonni a vizsgálat körébe, hiszen a köteleespéldányok cimleírása és szakozása itt történik.

A feldolgozó munka felülvizsgálata két szempontból is szükséges volt. Könyvtárunk korszerű elvek és módszerek alapján 1936-ban szervezte újjá feldolgozási munkamenetét s ez a szervezet hosszú időn keresztül kifogástalanul is működött. Azóta azonban annyi új jelenség bonyolította a helyzetet, hogy komoly problémák jelentkeztek mennyiségi és minőségi tekintetben egyaránt. A szigorú önvizsgálat útján lehet csak elérni, hogy a feldolgozó munka színvonala ismét összhangba kerüljön a kor követelményeivel. A másik szempont könyvtárunk jelenlegi helyzetéből következik. Az új épületből adódó előkészületi feladatok súlyos megterhelést rónak a Feldolgozó Osztályra is (katalógusok rekonstrukciója, a kézikönyvtárak anyagának feldolgozása). Helytállni csak úgy tud, ha az említett követelményeknek megfelel.

A vizsgálat lefolytatására kijelölt bizottság Sebestyén Géza főigazgató-helyettes vezetésével kezdte meg munkáját. Tagjai: Horváth Magda, Komjáthy Miklósné, Németh Mária, Papp István és Szilvássy Zoltánné voltak. A munka eredményességének egyik legfőbb tényezője az volt, hogy a dolgozók együttműködtek a bizottsággal, őszintén feltárták a nehézségeket, segítséget nyújtottak a reális helyzetkép felvázolásához és a kibontakozás útjának kijelöléséhez.

Ami a vizsgálat módszereit illeti, megemlítendő, hogy az átfutási idő elemzése az 1963. november 18. és 30. között indított kötetek kísérlapjai segítségével történt, az átlagos személyi teljesítmény mérése pedig az 1964. január 20-tól február 19-ig terjedő periódus munkalapjai alapján. A bizottság részle-

tekbemenően tárta fel a munkaidő felhasználását, végigkövette az egyes munkafolyamatokat s megbeszéléseket, közös vizsgálatokat folytatott a dolgozókkal az egyes munkafázisokra vonatkozóan.

A jelentés szövegét végleges megfogalmazása előtt a bizottság vitára bocsátotta a felülvizsgált osztályok vezető-munkatársaiból alakult ún. "ellenbizottság", majd a felülvizsgálatok irányítását ellátó intézeti bizottság elé. Az így kialakult szöveget kapták kézhez a dolgozók s észrevételeiket a május 15-én megtartott értekezleten mondták el. Ezek után került a jelentés a kollégium asztalára.

Nincs helyünk arra, hogy részletesen ismertessük a jelentés mondanivalóját, csupán vázlatosan térünk ki a legfontosabb megállapításokra.

A jelentés az általános helyzetkép rögzítésével kezdődik. Meglehetősen negatív tényeket sorol fel, mind a munkateljesítmény, mind az átfutási idő, mind pedig a minőségi színvonal tekintetében. A Feldolgozó Osztály, mint egész s az egyes dolgozók teljesítménye elmarad a kívánalmaktól. Az átfutási idő rendkívül hosszú. A gyorsított ütemben feldolgozott kötelempéldányok és a kurrens külföldi beszerzések 35-36 napot töltenek a futószalagon a címleirástól az olvasói betűrendes katalógusba való bekerülésig. (A teljes anyagnak valamivel több, mint a fele.) A többi minél 75-80 napig tart, míg a címleirástól eljut a címleirási revízióig (címleírás, szakozás, szakrevízió, címleirási revízió). A feldolgozó-munka minőségét rontja az egyenetlen, bizonytalan gyakorlat s az, hogy nem a katalógusokhoz képest történik a feldolgozás. Minőségi kifogás az is, hogy itt-ott formalizmus nyilvánul meg szemléletünkben s ugyanakkor mellőzünk egyes lényeges szempontokat, pl. a könyvtárunk hungarika szerepköréből következő követelményeket.

Mi okozza ezeket a bajokat? A jelentés 6 pontban foglalja össze azokat a tényezőket, amelyeknek összejátszása eredményezte a jelenlegi állapotot.

1. Nehézségek adódnak a feldolgozandó anyag természetéből: a könyvek kategóriája a mi esetünkben rendkívül heterogén, mind formai, mind tartalmi tekintetben, s a változatos dokumentumtipusokat egy milliós nagyságrendű állomány katalógusába kell bedolgozni, amelyben a legkisebb következetlenség is súlyos problémákat okoz.

2. A feldolgozásra kerülő anyag differenciálódásával és növekedésével az utóbbi másfél évtizedben nem tartott lépést az elvi tisztázás. A mindennapi munka által felvetett kérdésekben a döntések sokszor csak késve s egymással nem mindig összhangban születtek meg.

3. A kellő szervezettség hiányából fakad a nehézségek jórésze. (Az egyes munkaállomások egyenetlen munkamennyiséget mutatnak fel, a művek átlagos tar-

tózkodási ideje állomásonként jelentékenyen eltér egymástól, az átfutási idő az egyes állomásokon belül is erősen ingadozik, alig vagy kis mértékben vannak tiszta munkakörök.)

4. A célszerűtlen munkatechnika (a szakjelzeteket kézzel vezetik rá a cédulákra, 1961 óta huzódik az új cédulasokszorosítási eljárás bevezetése) ugyan csak gátló tényezőként jelentkezett.

5. Egyes pontokon kisebb nehézségeket okoz a Feldolgozó Osztály és a Bibliográfiai Osztály szervezeti kettőssége.

6. A nehézségek között végül, de nem utolsósorban helyet kapnak a rossz elhelyezési viszonyok és a nem megfelelő személyzeti ellátottság is.

A jelenlegi helyzet elemzése után a jelentés megállapítja, hogy a munkame-
net teljes rekonstrukciójára van szükség. Természetesen nem vállalkozhatott arra,
hogy ezt részletesen kidolgozza, csupán a kibontakozás alapelveit szabta meg.
Ezek közül fontosságuk miatt említsük meg a következőket.

A beáramló hatalmas könyvanyagban fontosság szerint különbséget kell ten-
ni s az igényesség más-más fokával kezelni őket. Az eddigi kísérletek alapján ha-
laszthatatlan a következő kategóriák felállítását:

- a) teljes feldolgozás: könyvek, különlenyomatok és periodikák;
- b) egyszerűsített feldolgozás: általános és középiskolai tankönyvek, jegy-
zetek;
- c) csoportos feldolgozás: a külön szabályzatban definiálandó un. kisnyomtat-
ványok.

Különös gondot kell fordítani a szervezeti, szervezési alapkérdések megol-
dására. A modern gyakorlat értelmében a feldolgozás futószalagszerűen szerve-
zendő meg a munka folyamatossága érdekében. A szervezett átfutást a következő
tényezők biztosítják: 1. az előbb kifejtett feldolgozási szinteknek megfelelően
az anyag szétválogatása és párhuzamos futószalagok felállítása, 2. a munka egyen-
letes ütemének biztosítása az anyag tervszerű adagolása által, 3. a feldolgozan-
dó anyag mennyiségének, illetve típusainak megfelelő munkaerők biztosítása, 4.
a könyv utját alapulvéve célszerű ültetési rend.

Az összefonódó munkák szétválasztása révén tiszta, körülhatárolt munkakörö-
ket kell kialakítani. Ezzel párhuzamosan megfelelő munkatechnikát kell alkalmaz-
ni. Az apróbb javítások mellett hangsúlyosan szükséges kiemelni, hogy a szakjel-
zetek sokszorosítva kerüljenek a cédulákra, a kötelespéldány-anyagról minél előbb
xerox-írszert uton sokszorosítsák a katalóguslapokat.

A folyamatos és egyenletes feldolgozó munkát a következő feltételek megteremtésével kell biztosítani: 1. azonos keresztmetszetek a szalag egyes állomásain, 2. diszpécser-rendszer bevezetése az anyag adagolásának szabályozására, az átadó és átvevő osztályokkal való kapcsolat tartására, az adréma-üzem munkájának irányítására, 3. személyi tartalékok biztosítása a futószalag zavartalan mozgása érdekében, tehát nemhogy a futószalagon dolgozókat nem szabad más munkára igénybe venni, de gondoskodni kell teljes értékű helyettesítésükről is kiesésük esetére.

A bizottság javasolja a köteleespéldányok katalógizálásának a Feldolgozó Osztályra való áthelyezésével egyidőben az MFR szerkesztésének a Bibliográfiai Osztály szervezetébe való áttiktatását. A szóbanforgó átszervezési javaslat azonban feltételezi, hogy 1. a Feldolgozó Osztály kebelében a köteleespéldányok továbbra is külön szalagon futnak, 2. formai tekintetben továbbra is az MNB szempontjai szerint történik a feldolgozás, 3. a kellő átfutási időt a Feldolgozó Osztály biztosítja.

Nemzeti könyvtár esetében a feldolgozás minőségi oldala különös súllyal esik latba, lévén feladata az irodalom igen magas szintű feltárása. E téren a bizottság csak a legszükségesebb alapkövetelmények rögzítésére törekedett.

1. A minőség emelésének első feltétele a feldolgozás munkatársaiban a cimleírás és szakozás elméleti és módszertani kérdéseinek elmélyítése. Éppen ezért kapnak a pedagógiai feladatok is különös hangsúlyt. Fokozott felelősség hárul a revizorokra: egyrészt mert ők adják meg a feldolgozás végső hitelességét, másrészt mert ők munkatársaik hivatott nevelői.

2. A következetes feldolgozó munka alapját a szabályzatok adják meg. Ki kell dolgozni a könyvtár házi cimleírési kódexét, az ETO alkalmazási szabályzatát, a katalógusok szerkesztési szabályait. A szabályzatok mellett fontos a döntések nyilvántartása is.

3. Át kell vinni az életbe azt a követelményt, hogy a feldolgozás a katalógusok alapján, a már elkészült cimleírások és szakozások állandó tekintetbevételével történjék.

4. Az osztályozás szakszerűsége megkívánja a szakozók specializálódását. Részben a meglévő munkatársak szakirányu továbbképzésével, részben üresedés esetén a hiányzó szakemberek pótlásával kell gondoskodni erről. Ezt a szempontot a káderfejlesztési tervben érvényesíteni kell.

5. A minőségi követelményeknek bérkihatásai is vannak. Ehhez a problémához kapcsolódik a nyelvpótlékok kérdése is. Mindkét területen módot kell találni a javításra.

A következő időszakban a rekonstrukció során nehéz munka vár a Feldolgozó Osztály kollektívájára. A végrehajtás biztosítéka az, hogy ez a kollektíva igen jó, lelkes, munkáját szerető és lelkiismeretesen végző, komoly feladatok megoldására képes könyvtárosokból áll, akik a nehéz körülmények között is sokat tettek munkájuk megjavítása érdekében. Annál inkább várható, hogy az újjászervezett feldolgozó futószalagban minőségileg és mennyiségileg egyaránt kiváló teljesítményt fognak nyújtani. [A felülvizsgálati jelentés teljes szövegét az Igazgatási Osztályon lehet tanulmányozni. Rövidített formájából ugyanott lehet korlátozott példányszámban igényelni.] (PI)

ŐSBEMUTATÓ-HANGVERSENY MŰSORÁN
az Ms. mus. IV. 23

Ms. mus. IV. 23
SÜSSMAYR, Franz Xaver: Das Namensfest. (Kantate) in einem Aufzuge. In Musik gesetzt von dem 23/9, Nov. 1799. - Autogr. partitura. 23x32 cm. Régi szign.: N. 31.

A leírt hangjegyek rendeltetése az, hogy hangzó formát öltsenek. Írott alakjukban csak a szakemberek számára hozzáférhetőek. Különösképpen örvendetes, ha alkalom kínálkozik arra, hogy az elmúlt évszázadok némán és ismeretlenül pihenő, mérhetetlenül sok hangjegyből megszólalhasson néhány. Ilyen alkalom adódott a múlt év végén, amikor a Magyar Rádió és Televízió Gyermekkórusa ismeretlen klasszikus előadási darabot keresett repertoárjának bővítésére. Választásuk egy mindezideig ismeretlen, tiz tételből álló gyermekkantátára esett, mellyel muzikális és jóhangu unokák köszöntötték 165 évvel ezelőtt nagyatyjukat, nevenapja alkalmából. De nemcsak a mű, hanem a szerző is majdnem ismeretlen a mai közönség előtt. Franz Xaver Süssmayr-ról (1766-1803) egyetlen fontos dolgot tudtak csak a zene iránt érdeklődők: azt, hogy Süssmayr, Mozart nagytehetségű tanítványa és baráti körének tagja fejezte be mestere világhírűvé lett Requiem-jét.

A néhány évvel ezelőtt könyvtárunkban napvilágra került több mint félszáz kéziratos Süssmayr-kompozíció kellő fényt vetett alkotójuk sokoldalúságára. E kéziratok alkalmasak voltak arra, hogy ráirányítsák a figyelmet a Mozart halála utáni évtizednek, a XVIII. és XIX. század fordulójának elfeledett, akkoriban azonban igen népszerű muzikusára, a bécsi udvari opera karmesterére, akinek zeneszerzői műhelyéből számos opera, kantáta, szimfónia és egyéb hangszeres kompozíció került a korabeli zeneközönség elé. E kompozíciók jelentős hányadát őrzte könyvtárunk eredeti kéziratban.

A "Das Namensfest" című Süssmayr-kantáta utját-sorsát módunkban áll keletkezésétől budapesti nyilvános ősbemutatójáig nyomon követni. A művet 1799 november 23-án fejezte be a szerző és azt zárt körben mindjárt be is mutatta hat unoka bizonyos Lang báró nevenapján. Könyvtárunk őrzi annak a vételi okiratnak eredeti példányát is, amelynek alapján az Esterházy-Archivum a Süssmayr-hagyaték részeként kompozícióinak kéziratait (1805. jan. 10-én) – közöttük az említett kantátáét is – állományba vette. Ez az anyag, mint ismeretes, a második világháborút követő években könyvtárunk birtokába került; így vált lehetővé a nemzetközi zenekutatás érdeklődését is felkeltő részletes feltáró, feldolgozó és értékelő munka megkezdése.

A Magyar Rádió és Televízió Gyermekkórusának és Szimfonikus Zenekarának 1964. május 24-i zeneakadémiai hangversenye (amelyet hangszalagra és televíziós filmszalagra is rögzítettek) ritka és nevezetes állomás ebben a feltáró és értékelő munkában. A Csányi László karnagy és Botka Valéria karigazgató gondos betanításával és irányításával létrejött nagyszerű nyilvános ősbemutató-előadás a gyermekkantáta műfajának eddigi tudomásunk szerint magábanálló bécsi-klasszikus példányát tárta közönségünk elé, és véle egyben az első többtétéles Süssmayr-kompozíciót, mely hosszú idő óta idehaza egyáltalán előadásra kerül. Maga a muzsika, ha nem is lépett túl Haydn és Mozart stíluskörén, bőséges izelítőt tudott nyújtani Süssmayr zenés-szinpadi érzékéből, ötletességéből és dallamainak vonzóerejéből. Mindez önmagában is elegendőnek tűnik ahhoz, hogy feljegyezzük egy muzeumi tárgynak, egy régi kéziratnak feléledését és véle együtt megidézését egy feledésbe merült mester távoli emlékének. – KECSKEMÉTI ISTVÁN

A
XVIII. századi
magyarországi nyomdatermékek bibliográfiája

A Könyvelosztó volt kiscelli-csoportjának munkája során sok olyan könyv került elő, amelynek címe Petrik Géza "Magyarország bibliographiája. 1712-1860."c. művében nem szerepel. Ez adott indítást arra, hogy, – egyelőre csak az 1712-1800-ig terjedő korszak időhatárai között, – szélesebb területen és tervszerűen kezdjünk hozzá a Petriknél hiányzó további címek felkutatásához. A feladat elvégzésére 1958 nyarán az Országos Széchényi Könyvtár jelenlegi és volt dolgozóiból alakult nyolc tagu munkaközösség vállalkozott.

Bár célunk csak a hiányok pótlása volt, munkánkat természetesen Petrik teljes XVIII. századi anyagára ki kellett terjesztenünk.

A feldolgozásnál, Petriktől eltérően, a hungarika fogalmának mai területi értelmezése szerint a XVIII. századi Magyarországot Erdéllyel és Fiumével együtt, de Horvát-Szlavon-és Dalmátországgal nélkül vettük alapul. A külföldön megjelent nyomtatványok közül csak a magyar nyelvűek kerültek feldolgozásra.

Mínt hogy a magyarországi időszaki sajtó bibliográfiai feldolgozása más munkaterületen folyik, a munkaközösség hírlapok, folyóiratok és más periodikának minősülő nyomtatványok számbavételével nem foglalkozott. Ellenben feldolgozta az aprónyomtatványokat is, a nyomtatott szöveg nélküli metszetek és a levéltári gyűjtőkörbe tartozó hivatali nyomtatványok (bírószági és közigazgatási iratok, stb.) nélkül.

A kutatás az Országos Széchényi Könyvtárban a rekatalogizált anyagra, a müncheni katalógus anyagára és a Kisnyomtatványtár anyagára összpontosult, de feldolgoztuk a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár budapesti gyűjteményének és a Budapesti Egyetemi Könyvtár miscelláneájának anyagát is, s kiterjesztettük tevékenységünket Budapesten a Ráday Könyvtárra és az Evangélikus Egyházi Könyvtárra, Sárospatakon a Református Kollégiumi Könyvtárra, továbbá a legfontosabb korunkba vágó bibliográfiákra. A megfelelő bibliográfiák adatainak felhasználásával különösen a nehezen hozzáférhető külföldi lelőhelyek (Románia, Csehszlovákia stb.) anyagát óhajtottuk pótolni.

Az anyaggyűjtés és a feltárt címek feldolgozása, az ismerttetett keretek között, 1963. év végére befejeződött. Ekkor azonban illetékes helyen az az óhajlás merült fel, hogy a munkaközösség ne csak a Petrik-kiegészítés, hanem a teljes XVIII. századi hungarika anyag (1701-1800) új kiadását készítse elő.

Ennek megfelelően a munkaközösség jelenleg már ebben a keretben foglalkozik az új bibliográfia szerkesztési munkálataival.

A Petrik-féle bibliográfiának a modern értelmezés szerinti XVIII. századi anyaga mintegy 9000 címre tehető. Az 1701-től 1711-ig terjedő időnek anyaga kb 1000 cím. A munkaközösség mintegy 6000 további, Petriknél hiányzó címet tárt fel. Így az új kiadvány mintegy 16 000 címet fog tartalmazni.

Az autopsziával készült felvételeknél a felsorolt művek néhány fontosabb lelőhelyét is feltüntetjük. A bibliográfia anyagát szerzői, illetve a cím kezdőszava szerinti betűrendben közöljük.

Az anyagban szereplő mintegy 3500 asszertíós művet kulturtörténeti célból úgy dolgozzuk fel, hogy az asszertíókat a megfelelő tanintézet neve alatt külön vesszük fel, a főműveknél az asszertíóra és az asszertíóknál a főműre utalva.

A bibliográfia függeléke olyan mutatót fog tartalmazni, amely betűrendben sorolja fel a XVIII. századi magyarországi nyomda- és kiadóhelyeket s azokon belül az ott működő nyomdákat és kiadókat, megadva működésük időhatárait s időrendben utalva a bibliográfiai részben szereplő nyomdatermékeikre, illetve kiadványaikra.

Ezzel a nyomdatörténeti és időrendi összeállítással segítséget kívánunk nyújtani a helytörténeti és krónológiai kutatásoknak. - DR. MARKOS BÉLA

ÚJ KAPCSOLATOK A KÜLFÖLDI DUPLUMCSERE TERÜLETÉN

Könyvtárunk Nemzetközi Csereszolgálata keretében működő duplumcsere (nem kurrens, régebbi fölüspéldányok cseréje) az utolsó 2-3 esztendőben volumenjében jelentősen megnövekedett. Kapcsolataink gyümölcsözően fejlődnek azokkal az országokkal, amelyek az 1955-ös UNESCO felhíváshoz ténylegesen csatlakoztak, centralizált formában irányítják a duplumcserét és a cserehálózat állandó bővítésének ügyét is intézményesen megszervezték.

Cserekapcsolataink kialakításánál munkánk kezdeti szakaszában az az elsődleges szempont vezérelt, hogy a számunkra már feleslegessé vált könyveket és folyóiratokat elsősorban a szocialista országok részére juttassuk el. E cserefajta sajátos jellegéből adódott az "értékesítés" fogalmának és jelentésének alapvető értelemváltozása. Eredetileg ugyanis olyan vállalkozásról volt szó, amelynek során a könyvtárak a feleslegessé vált régi könyveiket és folyóirataikat a legelső jelentkezőnek egyszerűen odaajándékozták, pusztán abból kiindulva, hogy inkább jusson a könyv olyan külföldi könyvtárakba, ahol azt felhasználják, mint a zuzdába. Minthogy azonban az ajándékozó könyvtárak egyidejűleg maguk is kaptak ajánlatokat és ezek alapján anyagot, végül is a kétoldalu ajándékozások révén egyensúly kezdett kialakulni.

A szocialista országok részvétele ebben az akcióban korlátozott és csak az NDK-ból, Jugoszláviából és Kubából kapunk szállított anyag ellenében csereajánlatokat. Az intenzív forgalom Angliával, Ausztráliával és Dániával alakult ki, ezekben az országokban ugyanis központosítottan szervezték meg a duplumcserét. Az Egyesült Államokban is működik egy csereközpont (USBE), ez azonban kezelési díj címén minden átadott könyvért 50 centet számít fel.

Ez a tényállás arra készítetett bennünket, hogy az adott viszonyoknak megfelelően alakítsuk ki fölüspéldánycserénk profilját. A Könyvelosztó által rendelkezésünkre bocsátott teológiai és szépirodalmi jegyzékeket, továbbá saját jegyzékeinket a korábbi gyakorlattól eltérően szélesebb körben kezdtük terjeszteni. Abból a megfontolásból indultunk ki, hogy az angol (British National Book Centre), a német (Bayerische Staatsbibliothek), az ausztrál (National Library of Australia) és a dán (IDE) cserepartnereinkkel kialakított és évek óta eredményesen folyó kapcsolatok után megkíséreljük az amerikai kontinensen is a kínálkozó lehetőségek kihasználását. Próbálkozásainkat siker koronázta és ma már körülbelül 50-60 országgal folytatunk állandó duplumcserét.

Eddig csak munkánk export-oldalát tekintettük át vázlatosan. Kétoldali tevő-

kenységünk import-részének rentábilis kialakításánál is az exportéhoz hasonló szempontok vezettek.

A külföldről érkezett csereajánlatokat, - a tételek jellegétől függően, - bemutattuk az OSZK-nak és a többi nagykönyvtárnak. Közülük a legtöbb anyagot az Országgyűlési Könyvtár, a Szegedi Egyetemi Könyvtár, valamint a Pécsi Orvostudományi Egyetem Könyvtára vesz át. Évente mintegy 2000-2500 könyvet és 3500-4000 folyóiratot osztunk szét, főleg olyanokat, amelyeket más forrásból már nem lehetne megszerezni, vagy ha igen, körülményes antikvár-vásárlás útján, vagy drága valutáért. Sajnálattal tapasztaljuk, hogy a British National Book Centre havonta megjelenő, gyakran értékes anyagot tartalmazó listáiból a Gyarapítási Osztály idő-és munkaerőhiány miatt nem tud igényelni.

A külföldi csereanyagot tartalmazó jegyzékek belföldi körözésénél figyelembe vettük a megyei és járási könyvtárakat, valamint a kutatóintézeteket is, sőt ujabban afrikai és ázsiai anyagot is beszerzünk egy később felállítandó könyvtár számára.

Nagyon szeretnénk, ha az elkövetkezendő időben mód és lehetőség nyílna a szocialista országokkal fokozottabb duplumcserére. Folytatni óhajtjuk továbbá az ugynevezett "fehér foltok" felszámolását (Dél-Amerika, Spanyolország, Közép- és Távol-Kelet). Véleményünk szerint további eredmények érhetők el a duplumcsere felvirágoztatása terén, ha még szervezesebben kapcsolódna a nemzetközi csere egészéhez. Ezzel azt kívánjuk előmozdítani hogy a kurrens kiadványok cseréje terén itt-ott mutatkozó egyensúlyeltolódásokat a duplumcsere anyagával igazítsuk ki.

- SILFEN JÁNOS

RAKTÁRI GONDJAINK MEGOLDÁSÁNAK UTJÁN

Könyvtárunk dolgozói előtt ismeretes - hiszen évek óta minden beszámolóban és munkatervben szó van róla, - hogy könyvtárunk második példánysorozatából az 1851-1951. éveknek a Könyvelosztó állományából kiválogatott anyaga még ma is raktárhelyiség és állványzat hiányában egy Vas-utcai pinceraktárban "halomba rakva" van elhelyezve, sajnos kitéve a lassu pusztulás veszélyének.

Ennek a mintegy 160 000 kötet könyvnek, illetve folyóiratnak a rendezése, állománybavétele, feldolgozása és megfelelő raktárhelyiségben történő felállítása egyre halaszthatatlanabb feladatunk, részint megóvásuk és másodpéldányként való használatba vételük, részint leendő szabadpolcos kézikönyvtáraink anyaga egy részének biztosítása szempontjából.

A Vas-utcai pinceraktárban tárolt másodpéldánysorozat feldolgozásához szükséges munkaerőket belső személyzeti átcsoportosítás útján kell biztosítanunk.

A szükséges munkahely és raktár pedig előreláthatólag a jövő év őszén már rendelkezésünkre fog állni abban az épületben, melyet könyvtárunknak sikerült - első-sorban erre a célra - a közelmúltban megszereznie.

A Művelődésügyi Minisztérium hozzájárulásával könyvtárunk megvásárolta a Budapesti Izraelita Hitközségtől a rákospalotai, Régi-Fóti-ut 77.sz. alatti volt templomépületet. Ez a kb. 25 méter hosszú és 17 méter széles téglalap alapú épület, melynek magassága a középtengely vonalában 9 méter, az oldalsó részeken pedig 7 méter, kb. 4000 polcfolyóméter raktári-vasberendezés beépítésére alkalmas, s emellett viszonylag kevés költséggel egyéb helyiségek kialakítására is lehetőséget nyújt. Az épület a főbejárati oldal kivételével, ahol a bejárati előcsarnok felett egy teljesen kiépített 34 négyzetméter területű zárt emeleti terem helyezkedik el, egyetlenegy légtér, amelynek három oldalán vasbeton-oszlopokon álló összefüggő karzat van kialakítva. A karzat szélessége a hosszanti részeken 4 méter, az emeleti teremhez csatlakozó keskenyebb oldalon pedig 5 méter; magassága pedig kb. 3.2 méter. Az emeleti terem és a karzat négy lépcsőn közelíthető meg. Az épület főbejárata a Régi-Fóti-utról nyílik, de két oldalsó bejárata is van az épülethez tartozó bekerített telek felől.

Az épület felhasználására vonatkozóan olyan elgondolás alakult ki, hogy a karzatokon belül eső középső és részben a karzati részek alá is egy összefüggő, több szintes vasszerkezetű raktárat kell beépíteni. Ez a raktár 220 000 kötet elhelyezésére lesz alkalmas. A földszinti térségnek az oldalsó bejárat felé eső hosszanti részén, a karzat alatt lehet kialakítani a Vas-utcai anyag feldolgozásához szükséges munkahelyeket, tűzbiztos falazattal elválasztva ezt a részt a raktári térségtől, ahol a feldolgozott anyag felállítható lesz addig is, amíg azt részben a központi raktárakba, részben a budavári Palotában épülő új raktárakba lehet majd átszállítani.

Megoldhatók ebben az épületben a Múzeum u. épületünkben levő gyűjteményeink elhelyezési problémái is. Tudott dolog, hogy ez az épületünk zsufolt és túl van terhelve. Az elmúlt évben végrehajtott aláducolással a beomlás közvetlen veszélyét sikerült elhárítani, de további megterhelést ez az épület már semmiképpen nem bír el. Ezért gondolt a könyvtár vezetősége már korábban (ld. az 1963. évi munkatervet) arra, hogy a Nemzeti Múzeum épületének két udvarára ideiglenes jellegű pavilonokat építtet, amelyekben el lehetett volna helyezni a Múzeum utcai épületben lévő különgyűjtemények anyagát, a Várba való beköltözésig várható gyarapodással együtt, sőt ahol megfelelő helyet lehetett volna biztosítani a Vas-utcai anyag rendezésére és elhelyezésére is. Ez a terv azonban műemlékvédelmi okokból nem volt megvalósítható.

A most megvásárolt rákospalotai épületben - a már említett kisebb átalakítási munkák elvégzése után - elhelyezhető lesz a Térképtár, később a Kisnyomtatványtár teljes anyaga, a várható gyarapodás figyelembevételével és biztosítani lehet

a két különgyűjtemény számára a szükséges feldolgozó és olvasóhelyiségeket is.

Terveink szerint a galérián lehet elhelyezni a Térképtár állományát és feldolgozóhelyiségeit, a galériához csatlakozó emeleti helyiségben pedig a Térképtár olvasótermét. A Vas-utcai anyag rendezésének befejezése után pedig a galériák alatti helyiségekbe a Kisnyomtatványtár kerül. Mindössze egy kisebb helyiséget kell majd a már rendezett Vas-utcai anyag állománybavételi munkái számára biztosítani. - FARKAS LÁSZLÓ

ÚJ SZERZEMÉNYEINKRŐL

Két értékes művel gyarapodott könyvtárunk állománya az utóbbi hetekben.

Az egyik NOVICSON, N.: MAD'JARSZKIE POETŰ [Magyar költők] c. 1897-ben Szentpéterváron [Sz.-Peterburg, 1897. 131 p./Malen'kaja antologija 14] megjelent kis antológia. [A könyvtár ezt megelőzően a Könyvtárközi Kölcsönzésen keresztül kérte be, mikrofilmeztette és fotokópiát készített róla.]

Az antológia - a magyar lírai költészet orosz nyelvű kiadványa - 25 magyar költő verseiből közöl válogatást, kezdve Kisfaludy Sándortól egészen Komjáthy Jenőig. A kötet a következőképpen tagolódik: a) előszó (3-4.p.), b) kb. 70 vers (5-110.p.), c) jegyzetek (111-129.p.), a magyar szavak és nevek átírását, kiejtését és hangsúlyát összefoglaló rövid szabályok, valamint a költők életrajzára és munkásságára vonatkozó adatok, d) magyarázó szótár és néhány tulajdon- és köznévképzés magyarázata (130-131.p.).

A versek fordítását a szerkesztő és fordító N. Novicszon kívül a korabeli legismertebb fordítók végezték. A válogatás egészében véve sikerültnek mondható, s az antológia a maga idejében jó szolgálatot tett a magyar irodalom oroszországi megismertetése ügyének. Az antológia ismertetését könyvtárunk 1963. évi évkönyve közli.

A másik mű a "400 [CSETŰRESZTA] LET RUSZSZKOGO KNIGO PECSATANIJA" című két-kötetes munka, a nemzetközi csere útján került állományunkba.

A Szovjetunió Tudományos Akadémiája az orosz könyvnyomtatás 400 éves évfordulója alkalmából (1564 márciusában jelent meg Moszkvában az első nyomtatott orosz könyv) e két kötetbe foglalta össze a Szovjetunió mai területének könyvtörténetét.

A gazdag képanyaggal díszített mű Szidorov A.A. akadémikus, főszerkesztő vezetése mellett, nyolctagu szerkesztőség irányításával készült. A mű szakírói gárdája megközelíti a százat.

Az első kötet az 1564-1917 közti időszakot (az ötödik fejezet - amely a XIX. sz. végét és a XX. sz. elejét foglalja össze - tárgyalja a marxista-, és forradalmi szervezetek kiadói tevékenységét is), a második kötet pedig az 1917-1964. évi szovjet időszakot foglalja össze.

KÉPZÉSRŐL * TOVÁBBKÉPZÉSRŐL

KÖNYVISMERETI-KÖR - A továbbképzés könyvismereti körének keretében eddig 3 előadás hangzott el általános érdeklődés mellett. Átlagosan huszan vettek részt egy-egy alkalommal Szentmihályi János igen érdekes, színes ismertetésein.

Tematikai megoszlás szerint hallottunk a tájékoztatásról általában, a könyvtári tájékoztatás jellegzetességeiről, módszereiről. Elsősorban az általános forrásokra tért ki az előadó, ezen belül is - figyelembe véve a nemzeti könyvtár funkciót - a magyar szerzőkre vonatkozó tájékoztatási forrásokra.

Gazdag szemléltető anyag kísérte a tájékoztatás és dokumentáció kapcsolatáról, a bibliográfiai munka forrásairól szóló előadást is. Tanulságos volt az irodalom szóródásáról, a szóródás feletti ellenőrzés lehetőségeiről, a központi katalógusok, bibliográfiák szerepéről, jelentőségéről szóló fejtegetés.

Ez az eddig elhangzott három előadás bevezetője kívánt lenni egy hosszabb, a jövőben a hallgatóságtól is több aktivitást kívánó sorozatnak. - JÁKY ÉVA

REFERÁLÓ-KÖR - A dr. Dezsényi Béla vezetésével megalakult körnek 19 tagja van, akik 21 külföldi szakfolyóirat kurrens számainak ismertetését vállalták. Az eddig megtartott négy összejövetel érdekesnek, élénknek mutatkozott.

Az összejöveteleket általában az jellemezte, hogy olyan problémák kerültek napirendre, amelyek iránt komoly érdeklődés mutatkozott, akár mert - főleg a fiatalabbaknak - új perspektívákat tártak fel, új szempontokat és lehetőségeket mutattak be a könyvtári életben, akár azért, mert alkalmat adtak arra, hogy ezekről a kérdésekről közvetlen, barátságos, feszélyezetlen beszélgetést folytathassanak. Az ismertetett külföldi szaklapok alapján a következő fontosabb kérdésekről volt szó:

A nem-latin betűs (cirill, arab) címek átírásának problémái és a különböző megoldási kísérletek, az ISO szabványajánlásai és ennek hibái; a könyvtári munkafolyamatok gépesítése, előnyei és veszélyei; a könyvtárosképzés problémái, a könyvtárosok speciálizálódása, kutatótevékenységük, publikációik; könyvtárközi együttműködés a nyugati államokban (Deutsche Forschungsgemeinschaft, Scandianplan, Farmington-plan) a gyűjtőköri megoszlást illetően, esetleg hasonló kísérletek a népi demokratikus országok között; a Szovjetunió nemzeti bibliográfiá-

jának és sajtóstatistikájának aktuális kérdései; könyvtárápítás Lengyelországban; könyvtárközi kölcsönzés az Egyesült Államokban stb.

Az egyik-másik problémakörben alakult viták, a felvetett kérdések arra mutatnak, hogy sok olyan téma van, amelyek alaposabb megbeszélésére kevésnek bizonyul az egy-egy összejövetelel rendelkezésre álló idő. Reméljük, hogy a következő év módot fog nyújtani nemcsak a fontosabb problémák alaposabb, hanem azok aktívabb, bátrabb megtárgyalására is. Az összejövetelek baráti légköre, a kör vezetőjének pontos iránymutatása, ami megakadályozza a vita során a tárgytól való eltérést, arra engednek következtetni, hogy referáló kör a jó könyvtárosnevelés egyik fontos eszközévé válik. - SZIGETHY JOLÁN

KÖNYVTÁROSKÉPZŐ SZAKTANFOLYAM - Tájékoztatjuk könyvtárunk dolgozóit, hogy akik a könyvtárosképző szaktanfolyam 1964/65-ös tanévben induló új évfolyamára be kívánnak iratkozni, azok az Igazgatási Osztályon kérjenek jelentkezési lapot. A jelentkezés határideje: JULIUS 31.

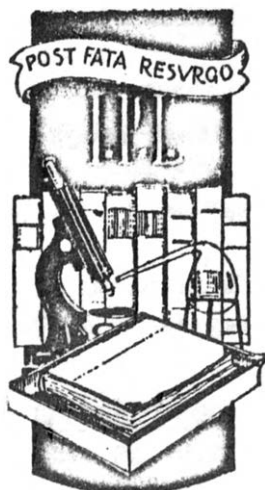
A tanfolyam két és fél éves s középfokú könyvtárosi szakképesítést nyújt.

FIGYELŐ SZEMMEL

T o m b o r T i b o r
ITÁLIÁBAN KÖNYVEK, KÓDEXEK KÖZÖTT

VI.

A római Könyvhigiéniai Laboratóriumban,
a természetek elleni küzdelem "főhadiszállásán"



Könyvhigiéniai könyvem írása során végigolvastam a római ISTITUTO DI PATOLOGIA DEL LIBRO valamennyi kiadványát. Utazásom előtt évekkel ismertem már a Via Milano 76.alatti épületcsoport minden zugát. A régi villát, ahol néhai Alfonso Gallo professzor megalapította nagyhirű intézményét. Az új, laboratóriumi és üzemi épület tervezéséről, építéséről folyamatosan, részletesen beszámolt az intézet híres folyóirata, a "Bollettino". Ilyen előzmények után érthető, ha elfogódottan léptem be a villa kapuján s kerestem fel Gustavo Bonaventurát, az intézmény mostani igazgatóját, akinek kalauzolásával egy felejthetetlen napot töltöttem ebben a világviszonylatban egyedülálló intézetben.

Alapítása 1938, júniusában történt, tényleges működését 1939-ben kezdte meg tudományos-technikai céllal. Feladata volt, hogy eljárásokat dolgozzon ki az emberiség kulturája szempontjából nagy jelentőségű olasz könyvtári állomány megrongált egységeinek restaurálására, s a még egészséges állománynak a minél távolabbi jövő számára való konzerválására. Elmélyült vizsgálatok folytak és folynak ebben az intézetben a papír, a bőr, a pergamen anyagával kapcsolatban, a tinták, színek vonatkozásában. Itt kezdődött el tudományos rendszerességgel a küzdelem az állati és mikrobiológiai kártevők ellen. Vizsgálták a természetes és mesterséges fény hatását a könyvtári állományra, új eljárásokat dolgoztak ki a restaurálás sokrétű, komplex igényeinek figyelembevételével.

Az intézmény Gallo professzor korán bekövetkezett halála után felvette eddigi címéhez alapítója nevét (1953).

Székháza Rómának ugyyszólván központjában van, fallal körülvett csodálatos kertben helyezkedik el az Intézet négy épülete. Ez a kert azért érdekes, mert egykor itt működött a római Egyetem Botanikai Intézete. Ez a tény magyarázza,

hogy évtizedekkel ezelőtt a kertben igen sok rendkívül ritka növényt és fát ültettek el. A régi villában működik az igazgatóság, a könyvtár és a könyvpatológiai-könyvtherápiai muzeum. Ugyanitt, a régi nagy laboratórium helyén előadótermet létesítettek. A kert egyik szegletében emelkedik a "Torre dei Capocci" elnevezésű toronyszerű épület, amelyben a természetek elleni küzdelem "vezérkara" székel.

Igen figyelemreméltó az új épület, amelynek hatvanöt helyisége van (hasznos alapterülete 619 négyzetméter). Az alagsorban a raktárakat, a kicsi, kísérleti jellegű papirgyártó üzemet helyezték el. A földszinten a technológiai és a restauráló műhelyek működnek. Az első emeleten a fizikai osztály, a foto- és mikrofílm-laboratórium, a fototéka, a második emeleten pedig a biológiai osztály, melynek külön mikrobiológiai és külön entomológiai csoportja van, kapott helyet. Ugyanitt működik a kémiai osztály is, amelynek két szervezeti egysége: általános kémiai és biológiai-toxicológiai csoportja van.

Az Intézet dolgozóinak létszáma 20 fő. Az Intézetet az igazgató vezeti két tudományos osztályvezető (az egyik vegyész, a másik biológus) segédletével. A beosztott dolgozók a következőképpen oszlanak meg: 1 könyvtáros, 4 asszisztens, (közülük kettő vegyész, egy biológus és egy technikus), 4 restaurátor, 1 fényképész, 1 mechanikus, 1 papirtechnikus, 1 fertőtlenítőmester, 1 irattári és másoló-segéd, 1 gazdasági adminisztrátor, 1 könyvelő, 1 kapus. Az állásokat pályázatok alapján töltik be, igen magas szakmai követelményekkel. A szakszemélyzet minden egyes tagja az Intézet keretében ottani munkálkodásának megkezdése előtt alapos, különleges szakoktatásban részesül, hiszen igen nagy felelősséggel jár az a munka, amelyet végezniük kell. Az Istitutóban állandóan több külföldi gyakornok is működik, a világ minden részéről.

Az Istituto belső szervezete figyelemreméltó tanulmányozási kérdés, hiszen hasonló országos jellegű könyvhygiéniai laboratórium létesítése nálunk is feladat.

Könyvtára kb. 3000 kötet könyvből és nagyszámu különlenyomatból áll. Tipikus kutatóintézeti szakkönyvtár, annak minden jellegezettségével. Gallo professzor halála után nagy gondal gyűjtött magánkönyvtára az intézeti könyvtár állományába került.

Muzeuma is van az Istitutonak, amelyben könyvhygiéniai-módszertani alapelvek szerint mutatják be a könyvvel kapcsolatos összes károkat, azok minden vonatkozásában. A jellegzetes "esetek" anyaga is vitrinekben van. A korábbi, hagyományos könyvhygiéniai anyagot az újabb években a természetek szörnyű pusztításainak dokumentumaival egészítették ki. A muzeum falain grafikonok, térképek vannak, amelyek jelzik a természetek településeinek helyét.

A már említett "Bollettino", mely ez évben 23 éves, a könyvhygiéniával, a restaurálással és a természetek elleni harccal foglalkozók legérdekesebb, legváltoza-

tosabb, igen tartalmas tudományos folyóirata, 650 példányban jelenik meg és az egész világon olvasott, a szakemberek számára nélkülözhetetlen segédlet.

A restauráló műhely az új épület egész földszintjét foglalja el. Az elmúlt évtizedben 1453 papirkódexet, 137 pergamenkódexet, 62 ösnyomtatványt restauráltak a műhely dolgozói, továbbá 1212 antiqua anyagot és megszámlálhatatlan mennyiségű egyedi, értékes, kisebb rongált anyagot, lapokat, fragmentumokat. Új kötéssel 2449 nagy értékű nyomtatott állományegységet láttak el.

A legkorszerűbb laboratóriumi, gépi és műszerfelszerelés áll minden vonatkozásban a restaurálók s a többi dolgozók rendelkezésére. (Óriási emeletes laminálógépek, nagy ürtartalmu acélvakuum kamrái is vannak). A laboratóriumok helyiségeit hetenként fertőtlenítik s a restaurátorok különleges orvosi ellenőrzés alatt állnak.

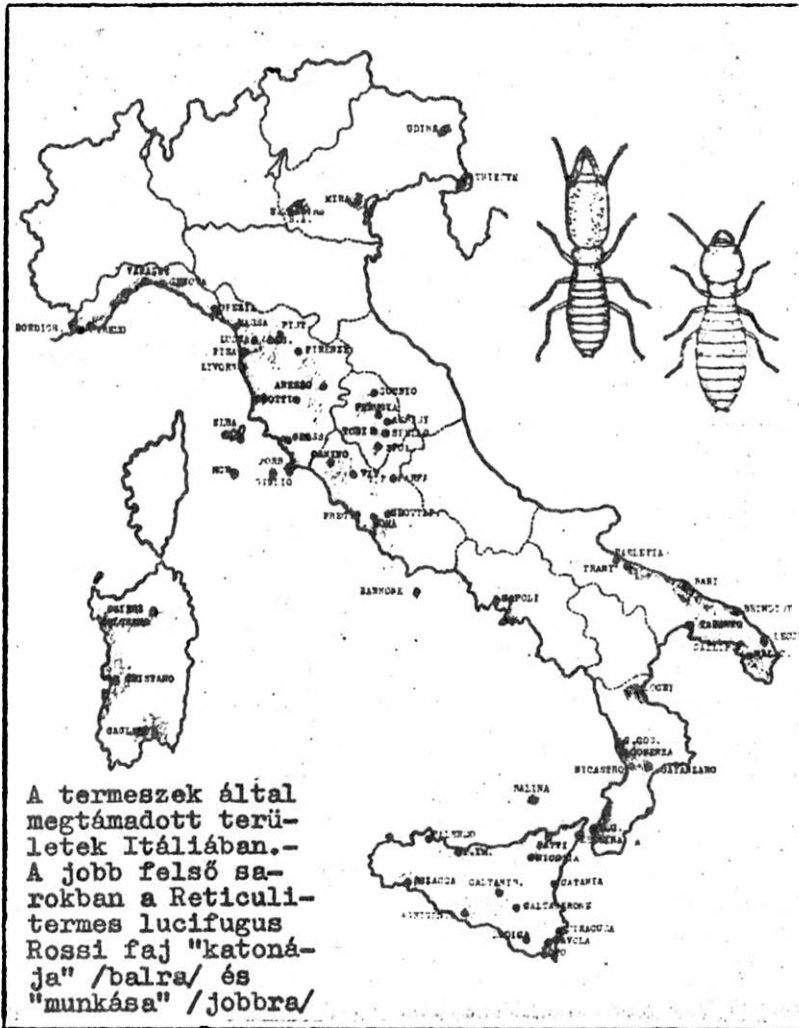
A Biológiai Osztály mikrobiológiai csoportja tudományos kutatómunkát végez, didaktikai feladatokat lát el s állandó konzultáló tevékenységgel kapcsolódik a többi szervezeti egységek munkájához.

Az entomológiai csoport hasonló munkát végez a maga területén. A Kémiai Osztály, továbbá a Fizikai Osztály, valamint a Technológiai Osztály munkája igen szer-teágazó, érdekes és felelősségteljes. Egy-egy eljárás megkezdésekor a szakemberek egész serege konzultál az eset minden apró részletére kiterjedően. Igen szoros együttműködésben fejti ki tevékenységét a római székhellyel működő "Centro Internazionale di Studi per la Conservazione e il Restauro dei Beni Culturali" elnevezésű intézménnyel, valamint az UNESCO "ICOM" nevű szervezetével (International Council of Museum). [Vajon mi hogyan kapcsolódunk mindezekhez a létfontosságú olasz és nemzetközi szervekhez a sok esetben pusztuló hazai értékek ma még talán lehetséges megmentése érdekében?]

Az Istituto munkájának homlokterében évek óta a természetek elleni küzdelem áll. Az Isopterák családjába tartozó természeteknek Európában két faja, a Reticulitermes lucifugus Rossi és a Kalotermes flavicollis Fabr. fordul elő. Ezek az igen veszélyes kártevők eleinte a Földközi-tenger partvidékén szaporodtak el. A XVIII. század végén még csak Toscanában észleltek természeteket, jelenleg pedig természetek pusztítanak Udinében, Triesteben, a jugoszláviai Ljubljánában és Bledben s a hozzánk egészen közeli, ausztriai Burgenlandban is észleltek már élő természeteket. Hazánkban csak elpusztult természet-testmaradványokra leltek eddig.

Vajon eljutnak-e hozzánk is? Az újabb észlelések azt bizonyítják, hogy a hideg elleni alkalmazkodóképességük igen nagy. Olyan "ellenségről" van szó, amely előbb jelent meg a Földön, mint az ember. Szinte láthatatlanul vonul mindig északra ez a látszólag gyenge és kicsi ellenség miriádnyi csapataival. Megtámadja a szőlőket, gyümölcsösöket, műemlékeket, levéltárakat, könyvtárakat. Pusztításuk félelmetes. Megtámadták pl. Genovában a levéltárat, Firenzében a Bobolli-kertet s a Nemzeti Könyvtár épületét (a földszinti, régi térképtároló szekrénye-

ket s anyagukat, Assisiben a S.Vitale faoltárát, Rómában a vatikáni kerteket, Nápolyban a könyvtárakat s levéltárakat.



Olaszországban a termeszek elleni küzdelem szervezett formában 1947-ben kezdődött. Ma a minisztériumok közötti állami bizottság szervezi legfelsőbb szinten a harcot, s külön tanulmányi központja is van, mely az Istitutoiban székel. A küzdelem végrehajtó szerve, "főhadiszállása" maga az Istituto. Entomológusok, vegyészek, mérgezőszakértők, mérnökök törekcsenek a termeszek legyőzésére. A harc ellenük igen nehéz, mert a termeszek fészke lent van mélyen a földben, és sem gázokkal, sem porokkal, sem folyadékokkal nem lehet eljutni ott-honukhoz. A felszíni harc lehetőségei a következők: a megtámadott épületekben a nedves falak elszigetelése, a régi vakolatok leverése, új vakolatok készítése, kiszáritása, a járatok átvágása, a korhadt fagerendák kicserélése vasbeton

gerendára. Vannak esetek, amikor az épület alá valóságos vasbetonteknőt építenek, amellyel teljesen elválasztják az épületet (alapjaiban) a környezettől. Sokszor tehát nem is az entomológus és a toxikológus, hanem az építész áll a küzdelem központjában. E küzdelem azonban óriási összegeket emészt fel és a siker sohasem lehet biztos.

S a l l a i I s t v á n
MOSZKVARÓL, MOSZKVAI KÖNYVTÁROSOKRÓL

Engedjék meg, hogy ezt a beszámolóféjét néhány személyes természetű megjegyzéssel kezdjem.

Ha egy rossz uszót a vízbe dobnak, közben ne kérdezzék meg tőle, hogy milyen a part. Pedig tőlem ilyesmit kérdez a Szerkesztőség, amikor arra kért, hogy számoljak be eddigi tapasztalataimról.

A másik: sohasem szerettem az afféle hivatalos élménybeszámolókat és rendszerint eléggé untam is őket. De azért nincs most semmi olyan illúzióm, hogy az enyém érdekesebb lesz mint a legtöbb hivatalos beszámoló. Mindig nagyon élveztem, a kisebb körben, pl. az osztályunkon baráti együttesben tartott, kevésbé "fésült" beszámolókat, vagy inkább csevegéseket. Ezekben rendszerint azok a jelentéktelennek látszó dolgok voltak érdekesek, amelyeket írásban vagy nagyobb közönség előtt nem mondtak volna el.

Ne várjanak tehát tőlem beszámolót a Metróról, (itt legfeljebb azt tudnám elmondani, hogy az egyik hármás átszállóhelyen majd egy negyedórát kóvályogtam, amíg megtaláltam a megfelelő felszállóhelyet), vagy a szovjet emberekről, vagy a nagy moszkvai építkezésekről, de még arra sem merek vállalkozni, hogy valami komoly összefoglalót adjak a szovjet könyvtárügy mai irányzatairól. Szívesen elmondok azonban néhány jelentéktelennek látszó apróságot, bár az hogy "apróság", magában még nem biztosítja az érdekességet.

Visszakanyarodva az első mondatomhoz, nem szívesen indulnék el még egyszer valahová, egyedül, nem kielégítő nyelvtudással. Az első napok tárgyalásai a Művelődésügyi Minisztériumban a programomról, a bemutatások és beszélgetések a Lenin Könyvtár igazgatóságán, a módszertani osztály egyes részlegein éppen elég keservesek voltak számomra. Ugy a második hét vége felé Kondakov elvtárs, a Lenin Könyvtár igazgatója meghívott egy kis uzsonnafélével összekapcsolt beszélgetésre. Akkor már annyira belejöttem az orosz nyelvbe, hogy nemcsak ettem, de beszéltem is. Közben megjegyezte, hogy jó néha egy kis "kikapcsolódás" a munkából. Élénk derűvel fogadták azt a megjegyzésemet, hogy számomra ez a "kikapcsolódás" nehezebb munka volt, mintha egész nap dolgoztam volna.

Éppen a nyelvi nehézségek miatt az első két hónapot azzal töltöttem, hogy tanulmányoztam a szakirodalmat a Módszertani Osztály könyvtárában (ez a "kutatómunka" leginkább a szótár forgatásából állt), részt vettem jó néhány értekezleten, konferencián, előadáson, mert beszélni nemcsak mi tudunk. Szakszervezeti titkárunkat is elfogta volna a sárga irigység ha látja, milyen nagy itt a felszólalási kedv és mekkora türelemmel hallgatnak meg minden hozzászólást. Igaz, hogy a hagyományos orosz türelmet is próbára tette az egyik társadalmi munkás könyvtáros, több mint másfél óras "felszólalásával". Nekem azonban mindez kapóra jött, mert egyetlen hozzászólás alatt megismerhettem és rögzíthettem az egyes témák sztereotip kifejezéseit, fordulatait.

Mondtam már, hogy a közismerten barátságos szovjet emberekről nem szólok. Azon még esetleg lehetne vitatkozni, hogy hol vannak barátságosabb emberek, Pesten vagy Moszkvában? (Szerintem itt, a nálunk járt moszkvaiak szerint Pesten.) Azt azonban, hogy hol barátságosabbak a rendőrök, azt egyből eldöntöttem az itteniek javára. Itt többet fütyülnek, ott többet büntetnek. Mindjárt az első napokban veszett fütyülésre lettem figyelmes az egyik széles ut forgatagában. Ahol egyáltalán nincs átjárás, uram bocsá' - mégosak nem is derékszögben, hanem

egészen ferdén, toronyiránt ballag át egy mama; a rendőr élénk füttyel utána vetette magát, de amikor az öregasszony átevickélt, abba hagyta az üldözést, legyintett és visszament a helyére. Még csak meg sem "nevelte". (Mivel ezek a sorok esetleg nálunk napvilágot látnak, megmondom, hogy egy bolgár könyvtárossal sétálva az ugyancsak ezt állapította meg, csak ő a szófiai rendőrökkel tett összehasonlítást.)

Az első napokban, ilyen utcai bámészkodások közben feltűnt valami komolyabb dolog is. Aki idegenben van, élénken reagál mindenre, ami hazai dolgokkal kapcsolatos. Abban az időben volt Magyarországon Hruscsov elvtárs és a rádióban, a sajtóban, általában az érdeklődés középpontjában Magyarország állott. Végignéztem a könyvkirakatokat. A szovjet akadémiai kiadó nagy könyvkereskedésének kirakatában szép sorjában ott állott orosz nyelven Bulgária, Jugoszlávia, Lengyelország, Csehszlovákia története, Magyarorszáé még sehol.

De most is meg lehet nézni: az idegennyelvű könyvesboltban Bulgáriának, Csehszlovákiának, az NDK-nak önálló kirakata van. Nem mondom, van ott egy-két magyar és magyar tárgyú könyv is, de negyedannyi sem, mint az említett országoknak. Bent a magyar-pult előtt igen sokan nézik képzőművészeti kiadványainkat (a Corvina idegennyelvű kiadványai), gyakran alig lehet a pulthoz férni, de egy Csontváryt még eddig nem tudtam elcsipni, pedig annak pl. nem szabadna kifogynia, hiszen itt, ha egyáltalán hallottak valamit a magyar festészetről, legfeljebb Munkácsyt ismerik, már ami a műveltebb átlagközönséget illeti. (Megnéztem a XX. század magyar festészete c. kiállítást is az itteni "szépművészeti" muzeumban. Bizony itt a nagyon gazdag francia impresszionista anyag mellett több, modernebb képünket kellett volna bemutatni.)

A legnagyobb moszkvai közművelődési könyvtárban (a Nyekraszovról elnevezett városi Központi Nyilvános Könyvtárban) megnéztem a szabad polcon a magyar irodalmat. Kiírtam a teljes címjegyzéket. A magyar irodalom fordítására, kiadására megvan itt a jószándék, de ami eddig megjelent, nem adta számomra a magyar irodalomnak elég gazdag szinképet. De lehet, hogy a mi illetékeseink sem tesznek elég erőfeszítést, hogy a magyar kulturát külföldön olyan arányokban ismertessék, mint a baráti országok.

No látom, itt már kezdek vékony jégen járni. Hadd mondok el még, amit a liftben fedeztem fel: hogy egy kicsit én is "vadember" vagyok. A legtöbb szállodában a vendégek, a Lenin Könyvtárban az olvasók maguk használják a liftet. Erre nekem Pesten sohasem volt módom, hiszen nem tettem liftkezelői vizsgát. Eleinte a könyvtárban mindig kivártam, míg mások is beszállnak. A harmadik alkalommal egy öreg tudósnek látszó férfiúval mentem felfelé. (Valóban tudós volt, mert azon az emeleten szállt ki, ahol a doktorok és akadémikusok olvasórészei vannak.) Mikor megkérdeztem tőle, hogy melyik gombot nyomjam meg az én emeletemig, készséggel megmutatta. Én egy kicsit büszkén nyomtam meg a jócskolt gombot, hiszen egy akadémikus tanított meg a liftet kezelni. A lift pedig szépen elindult velem - lefelé

Lent nagyon meresztették rám a szemüket a beszállók, hogy ha már lejöttem, miért nem szállok ki. Hirtelenében nem tudtam volna nekik megmagyarázni, hogy nekem nincs semmiféle tudományos fokozatom, hát csak szerényen lapítottam.

Most, hogy elég gyorsan, szinte rohamosan nyílnak meg előttem az eddig zárt nyelvi kapuk, elég sokat járok színházba.

Az első, amit megnéztem, a HÁRY János volt. Igazán mondom, összeszorult a szívem, amikor felgördült a függöny és nagy betűkkel ott láttam a felirást: НАДЪЛБОНЪ és megszólalt a kállai kettős. (Ezt ügyesen beépítették, hogy a kezdő jelenet látványosabb legyen.) Persze, ha már benne van a népdalban, hogy ott "csak két torony látszik", a kulisszafestő festett is két tornyot, - egy templomra. Honnan is tudhatnák azt ilyen messziről, hogy nálunk egy valamirevaló faluban legalább két felekezetnek kellett lenni. Csak úgy magyar a magyar, A játékmódor nekem kissé szokatlan volt. Lehet, hogy dramaturgiai szempontból, a mi világunkat nem ismerők előtt Háry János "sovány mi", mert a rendezés jóval több komikumot vitt a játékba, mint ami nálunk szokásos, néhol a bohózat határáig. (Marci bácsi pl. a hintó elé fogott nagy hintalovon indul a Burg felé, nagy hintázással és ostorpattogással, az intermezzo hangjai mellett. Háry a Luciferrel valóban belovagolt a színpadra, azaz a derelára huzott papírmassé lóval a saját lábán jó néhányszor körünyargalt, Örzsét és a többieket ríogatva. (Ezekről az apróságoktól, no meg a kosztümöktől eltekintve: a zene, a nagy sikert aratott népdalok, a darabból kisugárzó derű, a magyar nép szeretetétől átítatott szöveg, ami itt meglehetősen nagy hangsúlyt kapott, úgy érzem pozitívum számunkra.

*

Illene azonban már valamit írni is, a Lenin Könyvtár módszertani osztályán dolgoztam eddig, ez a miénkhez viszonyítva óriási szervezet. A Módszertani Osztályon több mint 100 ember dolgozik 12 szakcsoportban. (A Lenin Könyvtárban nincs a miénkhez hasonló sokszorosító üzem.) Nem mondom el a Módszertani Osztály szervezetét, inkább csak azokról az újabb tendenciákról beszélek, amelyeket eddig tapasztaltam. Amióta utoljára Gerő Zsolt-néval itt jártunk, az osztályt alaposan átszervezték, részben az ajánló-bibliográfiákról folytatott újabb viták hatása alatt. A leglényegesebb tendencia (ez már Szmirnova emlékeztető cikke óta érvényesül), hogy a bibliográfiai munka nem szakítható el az olvasói rétegek igen alapos igényvizsgálatától, ami lényegében módszertani tevékenység. Amíg nálunk a módszertani munka kapott erős hangsúlyt, itt régebben a propagandatevékenység és az ezzel kapcsolatos ajánló-bibliográfiai munka. Itt most a módszertani munka erősebb fejlesztésén fáradoznak és kimondták, hogy az ajánló-bibliográfiával foglalkozó bibliográfusoknak egyformán kell ismernie mind az irodalmat, mind az olvasói igényeket. A kettő dialektikus egységet alkot, tehát egymástól szét nem választható, különben az ajánló-bibliográfiai munka hatásfoka soha sem lesz kielégítő. Ennek az elvnek szervezeti következményei abban mutatkoztak meg a Lenin Könyvtárban, hogy egy-két munkacsoporttól eltekintve (szervezés, koordináció,

külföldi irodalom dokumentációja) a bibliográfusok minden csoportban egyuttal módszertani tevékenységet is végeznek, ami most elsősorban az igények feltárásában és a felhasználás vizsgálatában jelentkeznek. Az igénykutatás terén úgy láttam, hogy mi (itt nemcsak a KMK-ra, hanem a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárra is gondolk) - legalábbis a módszereket illetően előbbre járunk. A kérdőíves igénykutatás kitöltött kérdőiveit az egyes munkacsoportokban "strigulázással" dolgozzák fel igen nagy szorgalommal. (Amikor az egyik részlegben az egyik munkatárs igen elmerülten huzigálta be a vonalakat az összesítő lapokra, "ej uhnyem"-mel köszöntöttem, amire nagy nevetésben törtek ki.)

A módszertani tevékenység kiszélesítése, hatásfokának növelése nemcsak a Lenin Könyvtár módszertani osztályán, hanem a megyei könyvtárakban is erősen jelentkezik. Résztvettem egy konferencián, ahol az előadó a mi stílusunkban kb. így fogalmazta volna meg a kérdést: Elég volt a szenteltvízből! Ez azonban, hogy pontosan idézzem, így hangzott:

"Az utolsó évek gyakorlata mutatja, hogy nem elegendő pusztán módszertani segítséget nyújtani [azaz tanácsot adni - S.I.] hanem át kell térni a szervezeti módszertani segítségnyújtásra, például aktívan befolyásolni a könyvtárak tevékenységét, hathatós rendszabályokat alkalmazni a jó tapasztalatok, módszerek gyakorlatba való átültetésére. (Szemjanova, a koordinációs osztály vezetője mondta ezt a konferencián.)

Nálunk, mintha erről a platformról indultak volna el, ezt csinálták és csinálják a megyei könyvtárak. A "módszertani irányítás" fogalma benne van a régebbi rendelkezésekben és most mintha a mi hálózati központjaink is visszakanyarodnának afelé, amit mi szenteltvíznek szoktunk nevezni. (Az "Aurél" tréfás fogalmát is ez a tendencia szülte.) No, de erről a kérdésről még nekem a könyvtári gyakorlatban is tapasztalatot kell itt szereznem, addig mindezt csak fenntartással mondom.

A harmadik nagyon érdekes és egyre erősödő tendencia itt a társadalmi-munkás könyvtárosok egyre sűrűbb alkalmazása. No, nálunk is van belőle bőven, hiszen a szakszervezeti könyvtárak ezreiben társadalmi-munkás dolgozik, itt azonban másról van szó. Nemcsak kis üzemekben, hanem a nagy városok (pl. Moszkva) peremkerületeiben is, a nagykönyvtárak mellett teljesen társadalmi munkában hoznak létre 14-15 ezer kötetes könyvtárakat (az állományt is jórészt!). Ezekben a könyvtárakban külön olvasóterem, kölcsönző, gyermekrészleg, sőt egyik-másik helyen folyóiratolvasó is működik. A könyvtár nyitvatartási ideje a 20-30 órát is eléri és az egészét egy-egy társadalmi-munkás-kollektíva tartja fenn, amely elsősorban nyugdíjasokból, másrészt Komszomol-tagokból, vagy háziasszonyokból áll. Az egyikben, amely a város belsejében működik, nyugdíjas mérnökök és egyéb értelmiségiek konzultációt tartanak a hét meghatározott napjaiban és tájékoztató szolgálatot látnak el elsősorban a középiskolás és technikum diákok számára.

A társadalmi munkások megjelenésének egy másik, nálunk ugyan sokat emlegett, de az élő gyakorlatban már kevésbé alkalmazott formája, hogy a társadalmi munkások kiegészítő munkát végeznek olyan közművelődési könyvtárban is, ahol egyébként főfoglalkozású könyvtárosok dolgoznak. Pl. az egyik kerületi könyvtárban az adminisztratív munkát (olvasók felszólítása, törlések az állományból stb.) teljes egészében ezek látják el, a szabadpolcos olvasói-térben tanácsadó szolgálatot végeznek, a katalóguscédulákat másolják, a könyveket visszaosztják, az állományt rendezik stb. Igen sok olyan nyugdíjas van, aki könyvtáros vagy bibliográfus volt. A moszkvai központi városi könyvtárban, ahol 38 könyvtáros dolgozik, szintén láttam társadalmi munkásokat, főleg az olvasószolgálatban.

A társadalmi munkások meghatározott munkaidőt töltenek a könyvtárban. Megjelenésük nemcsak könyvtári, de egyéb kulturális területen is egyre nagyobb méreteket ölt. Résztvettem a társadalmi-munkás könyvtárosok egyik országos értekezletén, és ott erős hangsúlyt kapott, hogy a társadalom aktív tevékenysége a kommunizmusra való áttérés egyik jelensége és ennek szerepe egyre fokozódik.

Tudom, hogy eddigi tapasztalataim még nem alkalmasak arra, hogy az otthoni munkával kapcsolatos következtetéseket lehessen belőlük levonni. Igyekszem a következő hónapokban megszerezni élményeimet s a hazai körülményekre is alkalmazni a láttottakat.

A KÖNYVTÁROSKÉPZÉS FÜZETEI

KÉPES OLVASÓKÖNYV
a magyar nemzeti
bibliográfiához



KÖNYVTÁRTUDOMÁNYI
ÉS MÓDSZERTANI KÖZPONT
1964

Képes olvasókönyv a magyar nemzeti bibliográfiához. Összeáll. Bóday Pál, képszerk. Vermes Lászlóné. Bp. OSZK-KMK, 1964. XI, 301 p. /A könyvtárosképzés füzetei/

Régi tervét valósította meg Bóday Pál Képes Olvasókönyvének összeállításával. A könyv az oktatási jegyzetek szerves kiegészítője, s azt hiszem, a bibliográfia oktatása egyik fontos problémájának megoldását segíti elő. E tantárgy tanításának sikerei ugyanis nagymértékben azon múlik, hogy a hallgatók kézbe veszik-e vagy sem a bibliográfiákat. A bemutatás nehéz volt egyrészt azért, mert a szemléltető anyagot a könyvtárak nem szívesen adták oda, másrészt a hallgató az órán csak futólag ismerkedhetett meg a bibliográfiákkal. Bóday Pál egyetlen kötetben adja a magyar nemzeti bibliográfia komplex rendszeréből azt a szemléltető anyagot, amely a bibliográfiai ismeretek alapos elsajátításához feltétlenül szükséges.

A kötet része egy nagyobb vállalkozásnak, a készülő Szakirodalmi forrásismeret c. tájékoztatói kézikönyvnek és annak a magyar nemzeti bibliográfiát tárgyaló fejezetéhez csatlakozik. A tervek szerint a kézikönyv valamennyi fejezetéhez készülné képes olvasókönyv.

Bóday munkája az első ilyen vállalkozás. Éppen ezért a bíráló észrevételek nem csökkenteni akarják a mű értékét, s nem is annyira a jelen, mint inkább a következő olvasókönyv-köteteknek szólnak.

Bóday összeállítása elsősorban a bibliográfiák címlapját, előszavát, használatukhoz készült utasításokat, a változásokat bejelentő közleményeket stb. tartalmazza. Kevés viszont a bibliográfiák tételes részét bemutató illusztratív anyag, s így mindaz, amit az előszavak, közlemények mondanak nem igazolódik kellőképpen magából az olvasókönyvből.

Az Olvasókönyv nagyobb fejezeteit kartonlapok választják el egymástól. Kár, hogy egy ízben nem a levél rektóján kezdték nyomni a soronlévő fejezetet, így a válaszlap nem illeszkedhetett a maga helyére. - HORVÁTH TIBOR

Szabad szóval

OLVASÓSZOLGÁLATUNK KÉRDÉSEI munkatársaink és olvasóink szemszögéből

Az érem másik oldalaként e számunktól kezdve könyvtárunk olvasói részéről beérkezett hozzászólások folytatólagos közlését kezdjük meg. Elsőként KOCZKÁS SÁNDOR egyetemi adjunktus, az ELTE magyar irodalomtörténeti tanszéke munkatársának állásfoglalását ismertetjük.

*

Sok kutatói öröm s a megengedhetőnél több bosszuság színtere volt számomra a Széchényi Könyvtár. Régi és rendszeres "ügyfél" vagyok itt, akit nemcsak a XX. századdal foglalkozó irodalomtörténész felkészülési és tájékozódási igénye, a különböző periodikák tanulmányozása, feldolgozása, hanem több kiadás előkészítése is a könyvtár gyakori használatára készítetett. Az utóbbi években jórészt a Széchényi Könyvtár hírlaptári és olvasótermi asztalaitól indult el utjára a két kötetes Bálint György kiadás (A toronyőr visszapillant), a XX. századi egyetemi Szöveggyűjtemény első két kötete (Ady és a Nyugat kora) s Ady publicisztikája kritikai kiadásának az idén májusban megjelent III. kötete. Jelenleg pedig - már több mint másfél éve - elsősorban itt készítem Ady Endre versei kritikai kiadásának köteteit és végzek előmunkálatokat egy monografikus Ady-könyvhöz. Az utóbbi munkák sodrában lassanként a könyvtár minden részlegével kapcsolatba kerültem: nemcsak a Hírlaptárral, a tudományos olvasóval, hanem a "nagy" olvasóval, a kézirat- és az első-kiadások-tárával, a térképtárral, a mikrofilmosekkel és a fotolaboratóriummal. Van tehát tapasztalatom bőven: jó is, rossz is.

E tapasztalatok között az "öröm" szférája a nagyobb, a bővebb. Nemcsak a kutatói "találatok", hanem az emberek, s Széchényi Könyvtár dolgozói miatt is. Azt persze nem is kell mondanom, hogy a különböző osztályok, különösen a Hírlaptár és a referenz-szolgálat munkatársai milyen egyszerűséggel, mennyi leleménnyel és bürokráciamentes nagyvonalúsággal támogatják, segítik az embert. Az azonban már meghatározó és tiszteletreméltóan felemelő, amikor a Hírlaptár fiatal raktárkezelője két nagyobb halom periodika szállítása közben szerényen odajönnek az emberhez, s közlik, hogy ebben vagy abban a kevésbé ismert lapban Ady-verset láttak. Mindjárt kis cédulát is mellékelnek a lelőhely pontos adataival. S nem egyszer új és friss, eddigi bibliográfiánkban még nem szereplő volt egyik-másik adat.

De gondolom az OSzK Híradója "Szabad szóval" rovatát most elsősorban nem a könyvtár s még csak nem is munkatársainak "dicséreti" érdekli. Sokkal inkább az olvasó nehézségei, a szervezetben mutatkozó hibák, melyeken előbb-utóbb talán segíteni is lehet és amelyek gyakran nagyon is megkeserítik a kutató életét. Nehezítik, lassítják, fölösleges akadályokba bonyolítják a folyamatos munkát. S meg kell mondanom, hogy az "üröm" szférája is elég gazdag és változatos a Széchényi Könyvtárban. Általában két fajtája van a könyvtár okozta konfliktusainnak: a kisebb vagy átmeneti és a nagyobb vagy állandó bosszuságok.

Végezzünk először a kisebkek-kel. Ilyenek a helyhiány, a ruhatár előtti sorbanállás, a télen előfordult fűtési és világítási zavarok stb. E téren sokat segítené a jobb szervezés és az alaposabb műszaki ellenőrzés (ne forduljon elő, hogy 0 fok körüli hőmérsékletnél kibíratatlan meleg, -10 fok körül pedig már ülő munkához elégtelen temperatura fogadja az embert a könyvtár helyiségeiben stb.). A sorbanállás, a munkaasztalért könyörgés, kérezkodás, koldulás jelenségét pedig csak radikális intézkedésekkel lehet megszüntetni. Nem akarok illetéktelenül beleszólni egy országos tudományos intézmény belső szervezeti kérdéseibe, de lehetetlen és türehtetlen, hogy bizonyos periódusokban mennyi akadálya van a folyamatos és idővesztés nélküli kutató munkának. A "törzsvendégeket" s a véletlenül betévedő "alkalmiakat" még a jobb éttermekben is megkülönböztetik: az OSzK-ban viszont előfordul, hogy az alkalmi és időszaki látogatók (vizgára készülők, csak melegedni vagy olvasgatni szándékozók stb.) sűrű és tömött soraitól még a ruhatár előterébe sem fér be a főhadiszállását már hosszabb ideje itt állandósított kutató. "Fofátlankodjon" T-jegyére hivatkozva a sor elejére? Kárörvendő nevetés fogadhatja, mert már sem normál, sem fenntartott hely nincsen! Nem lehetne a már évről-évre ismétlődő periódusokban különleges intézkedéseket fogantatni, amelyek azokat a kutatókat, akik munkájukat csak itt végezhetik, megkímélik a bonyodalmaktól, a megalázó helyzetektől, a kivételezésért való koldulástól?

S van még néhány, a kisebb bosszuságok elosztatását igénylő kérdésem: Elegendő-e a Hírlaptár hét fenntartott kutatói helye? Ha ezeket elfoglalják mindjárt a korai órákban, nem kellene-e rugalmasan a normál helyek közül néhány továbbit tartalékolni? Nem lehetne-e a "nagy" olvasóban is biztosítani egy-két fenntartott helyet azokon a félnapokon, illetve szombaton, amikor a tudományos nem nyit ki? Lehet-e a T-jegyű tudományos vagy kutató-jegyűnek nevezni, amikor azt nem munkája, hanem foglalkozása szerint kapja meg az olvasóknak olyan széles köre, hogy látogatottabb napokon már semmi gyakorlati előnye, semmi a tudományos munka védelmét, támogatását biztosító jelentősége sincs? - A kisebb, de elég gyakori bosszuságok megszüntetése - véleményem szerint - éppen abból adódna, ha a könyvtár szervezete képes volna rájuk válaszolni, ha egy-két praktikus intézkedéssel könnyítenének a helyzetet.

A nagyobb bosszuságok között elsőnek mindnyájunk közös érdekének a könyvtári és hírlaptári állomány épségének, megőrzésének problémáját említeném. E téren siralmas és kétségbeesítő a helyzet. Az ősnymtatványok, az editio princepsok s a

kéziratok védelme biztosítottnak látszik. De az általános könyvállomány s különösen a hírlaptári anyag állandó s a szükségesnél nagyobb romlásnak, pusztításnak van kitéve. Mennyi illetéktelen és csupán kedvesen vagy agresszíven érdeklődő, régi keresztretjtvényeket és egyéb hírlapi közleményeket gyűjtögető "olvasó" forgatja, tépi, cibálja a Hírlaptár periodikáinak pótolhatatlan évfolyamait, amelyekben irodalmunk klasszikusainak első publikációi, cikkei vagy róluk szóló fontos adalékok rejtőznek. S közülük nem egy kitűnően ért a zsilettel vagy más vágószerzővel végzett csonkításhoz. Így például néhány esetben megtörtént velem, hogy kiadás előkészítésekor a Pesti Naplóból valamelyik mű adatait még kiírtam, de amikor egy év múlva gépeltetésre került volna a sor: - több számból is egy-két oldal egyszerűen eltűnt, csak a csonkja maradt.

Az állomány megőrzésének jelenlegi szervezete csak formálisan, bürokratikusán biztosítja a védelmet. Igen szigorú akkor, ha valaki az OSzK-ból kölcsönözni, valamit teljes felelősséget vállalva kivinni akar. Így jómagam az Ady kritikai kiadás szövegeinek összeolvasásához - a Széchényi Könyvtár ismeretesen nehézkes munkakörülményei miatt - tanszéki könyvtárunkba szerettem volna kölcsönözni a Nagyváradai Napló egyik évfolyamát. Ezt a kérést az illetékes főigazgató-helyettes az állomány védelmének indokával - sajnálkozva - megtagadta. Álláspontját elvben nem kívánom vitatni, de az azt hiszem senki előtt sem kétséges, hogy a magamfajta kutató az ilyen forrásanyagokra mindennél jobban vigyázna. Inkább gyarapítaná őket: így akár a hátán is elhozná a Nagyváradai Napló 1901-es évfolyamának az OSzK-ban hiányzó második félévét: pedig talán nem bosszorkányság - bár tíz év óta hiába kérjük - a Nagyváradon található eredetiről mikrofilmet készíttetni. Egy szóval: tőlem sikerült megvédeni, de ki védi meg az állományt az OSzK falai között, ahová a csonkítók, a pusztítók hivatalos olvasójeggyel érkeznek és a szabályos formák betartását mimelve "dolgoznak"?

Nem volna-e itt az ideje, hogy a tudományos könyvtárakban jelenleg érvényben lévő "olvasói demokratizmust" újra mérlegeljük? Más a közművelődési könyvtár s megint más - mondjuk - a Hírlaptár, amelynek periodikái jelentős részben a levéltári anyagokkal egyenértékű források és unikumok. A mindenki előtt nyitott kapuk itt éppen olyan kétélű és könnyen visszaütő fegyverré válhatnak, mint amilyen annak idején az irodalmi "közérthetőség" elve volt. Nem a népnek hasznos, hanem azoknak csupán, akik visszaélnék vele. S ha sokáig késlekedünk e téren a megfelelő intézkedésekkel, akkor újabb jelentős történeti és irodalmi források mennek veszendőbe, mielőtt még a tudomány az egész nép közkincsévé tehetné azokat. Jobban meg kell tehát válogatni, hogy mit és kinek és miért adunk oda. Jó volna talán itt is a tematikus látogató-jegyek módszerével élni, mint az Országos Levéltárban. Sokkal szigorúbban ellenőrizni a rongálókat, a rajtakapott csonkítókat súlyosabban büntetni és a sajtóban országosan is pellengérré állítani őket!

Vannak aztán egyéb bosszantó nehézségek is, amelyek általában nálunk a tudományos munka technikai megszervezésének szükkeblű, "kisipari" módszereivel függnek össze. Ha az ember olyan hírlap- vagy folyóirat-évfolyamokra lel, amelyek

már eredetileg is hiányosak vagy hibásak voltak, akkor kezdődhet a talpalás és a levelezés, hogy melyik más budapesti vagy vidéki, esetleg külföldi könyvtárban található teljes példány. Miért kell ezt minden kutatónak külön-külön, "maszek" szervezéssel lebonyolítani? Miért nem lehet legalább az elsőrendű kutatásokhoz szükséges periodikákról országos katalógust készíteni: feltüntetve benne, hogy mit, hol és milyen teljességgel lehet megtalálni? Ebben a munkában az érdekelt kutatók is szívesen segítenének, hogy hosszadalmas - esetleg utazgató - nyomozás helyett azonnal felmérhessék: hova kell fordulniuk.

Más: nagyon nehézkesek és hallatlanul időtrablók jelenleg a tudományos anyaggyűjtés lehetőségei az OSZK-ban. Csak kérezkedéssel és manőverezéssel lehet megoldani a szöveghitelességet igénylő kritikai kiadások hangos, két személy végzett összeolvasását. A Kézirattárat kivéve nincs mód arra, hogy hosszas és nagyterjedelmű jegyzeteléseket az ember írógéppel végeztesse. Nem folyamatos kigépeltetésekre gondolok, mert az még csak megoldható. Micsoda időpazarlás viszont a több éves vagy akár csak fél éves anyaggyűjtési munkák kézírásos módszere; gépelve felére-negyedére lehetne csökkenteni a rájuk fordított időt. Sajat zsebre drága és csak hosszú átfutási idővel lehetséges a mikrofilmetezés és fotóztatás. Nem hiszem, hogy a nagy külföldi könyvtárak mintájára nem lehetne meghonosítani az OSZK-ban is az olcsó és gyors másolási módszereket.

Ismét más: ez már igazán inyenc igény és kívánság. Az olyan kombinatív esetekre gondolok, amikor az embernek egyszerre és együtt van szüksége különböző táruk és osztályok anyagaira. Mondjuk egy régi térképre, ritkábban használatos könyvekre és vonatkozó hírlap-, esetleg kézirat-anyagra. Ilyenkor ingajárattá alakulhat az ember a különböző épületek és olvasók között s a szükséges szembeállításokhoz egy csomó felesleges jegyzetet készíthet, mert nem gyűjthet az asztalára egy ütemben mindent. Így aztán eltölthet az ilyen munkával akár egy félnapot is, pedig az azonnali szembeállítás talán csak tíz percet igényelne. Az OSZK-ban dolgozó barátaim azzal biztatnak, hogy majd minden megoldódik a Várban. Az ilyen kutatóféle kap majd egy kis fülkét, ahol az asztalára bármit odahordhat vagy odakérhet. S ha kell géppel jegyzetelhet, amit pedig filmetezni akar: ma beadja, holnap már kézhez is kapja. Bárcsak igazuk lenne!

Lehet, hogy az elmondottakkal nyitott kapukat döngetek. Ez persze nem baj, mert nem bántani: segíteni szeretnék. De lehet, hogy mindezekre csak a Várban várható megoldás. Elárulom viszont, hogy én már a Vártól is félek: majd több hónapig nem lehet hozzáférni semmihez a lenti készülődés és a fenti kicsomagolás, rendezkedés miatt. Bárcsak ne nekem lenne igazam!

J a k a b R ó b e r t
HOZZÁSZÓLÁS A HIRADÓ CIKKEIHEZ

Ma már eseményszámba megy az osztályokon a "Hiradó" megjelenése. Ki az első betűtől az utolsóig végigböngészi, ki meg csak az öt különösen érdeklő írásokat

futja át, azonban így vagy úgy mindnyájan olvasói vagyunk a lapnak. (Tegyük hozzá: ez a szerkesztőség munkáját dicséri.) Kommentárok is fűződnek a cikkekhez, helyeslés, nemtetszés, a vita végiggyűrűzik az osztályon, s azután elül. Holott nyilvánvalóan hasznos lenne, s a cikkek szerzői és a könyvtár vezetősége egyaránt örömmel fogadná, ha nem sajnálnánk a fáradságot tollat fogni. Könyvtárunkban nem buzog különösebben a vitakedv, s ha itt-ott mégis jelentkezik, többnyire megreked a "folyosói munkaértekezletek" színvonalán.

Visszhangnak szántam három megjegyzésem, amely tuljut az osztály falain.

1. Jó cikk volt ALBERT GÁBOR IRÁSA a "Híradó" harmadik számában. Átlagon felülően jó. Az ösztöndíjak ügye személyesen is érintette, a különben is helyes ügyért tehát még szenvedélyesebben lép föl. A bíráló cikk részben "lirai műfaj", így benne is érvényesülnie kell a tartalom és a forma egységének. Vagyis: így kell ezt csinálni. Javaslat is ésszerű. Serkentené a munkát és az önképzést - mindkettőre ráfér. "Megállapít" és "következtet". Ugy tűnik, sok igazság van bennük. Egy sor kérdést tesz fel. Érdekes lesz olvasni a könyvtár vezetőségének válaszát. No, itt is van a szerkesztőségé: "... egyetérteni aligha lehetne", "tárgyi tévedés"; bár van benne helyeslés is: "az észrevétel jogos", "megfontolandó [a javaslat]". Hm. A három bekezdésből két mondat fogadja el a bírálatot, a többi éles elutasítást tartalmaz.

Ha a cikk szerzőjét tájékoztatták feltevésének téves voltáról, de ő ennek ellenére sem javította ki az ezt tartalmazó bekezdést, akkor talán nem elégítette ki a tájékoztatás? Csakugyan: honnan tudott a negyedik jelölt az ösztöndíjról? Most már engem is kíváncsivá tett ez a szerkesztőségi megjegyzés.

Fontos erre pontos választ kapunk? Nem ez a legfontosabb. Meggyőződésem, hogy az "illetékesek" a cikk hüvös fogadtatása ellenére is megfogadták a bírálatot, és talán még a felelősség kérdését is tisztázták (melyikük követte el a hibát), s a jövőben körültekintőbben járnak el. Mert elsősorban mégis csak erről kell hogy legyen szó! Meggyőződésem, hogy a kollégium meg fogja vitatni Albert Gábor javaslatát az ösztöndíjak megpályázásáról (s ne feledkezzünk meg a javaslat második részéről sem: "A pozitív döntéseket a felterjesztéssel egyidőben az indokolással együtt nyilvánosságra kell hozni."), s határozatáról tájékoztat bennünket a "Híradó" hasábjain.

Márpedig ez a fontos. Azonban mégis van egy tanulsága mind a cikkeknek, mind a válasznak. Jó: a bírálat ne akarjon "fejet venni", mert ez csakugyan nem használ az ügynek (bár az én fülem csak azt hallotta ki a cikkből, hogy szerzője helytelen tünetek, jelenségek, egyszóval hibák ellen szállt sikra, nem személyek ellen; hogy szenvedélyessége mennyire ragadtatta tulzásokba, nem tudom megítélni, mert kérdéseire a szerkesztőség nem válaszolt), azonban a megbíráltak se érzék úgy, hogy a bírálattal fejüket akarja valaki is venni. Rég volt, talán igaz se volt, hogy valamikor így is volt. S ha ezt szem előtt tartjuk, akkor nemcsak

a cikk, hanem a szerkesztőség válasza is jobban hasznára lesz az ügynek, az adott esetben a vitázó, bíráló és javaslattevő szellem felbuzdulásának.

2. Több "Néhány gondolat"-nál, tanulmányszámba megy PAPP ISTVÁN ELEMZŐ IRÁSA a "Híradó" negyedik számában. De egyik gondolatával, a felsőfoku szakképzettséggel foglalkozó rész a/ bekezdésének tartalmával nem tudok egyetérteni. Idézem: "Olyanokról van szó, akik egy-egy jól körülhatárolt munkakörben dolgoznak, amely meghatározott, specializált gyakorlati szakismereteket, jártasságot kíván. Esetükben a teljes, mindenoldalu könyvtártudományi elméleti alapvetés szükség-telen, különösen azon az áron, hogy 3 éven keresztül tanulmányi szabadság céljára a könyvtárnak jelentős munkaidőt kell áldoznia". Tehát: "mondjuk meg őszintén, a könyvtár nem huzna nagy hasznot abból, ha munkatársai a kiegészítő szakot végeznék."

Vegyük előre a tanulmányi szabadság kérdését. Nyilvánvalóan nem oklevelekre, hanem szakemberekre van szüksége a könyvtárnak, márpedig alapos és szilárd tudásra aligha lehet szert tenni munkaidő-kedvezmény nélkül. Valóban gondot okoz, mindenképpen fel kell mérni lehetőségeinket, de le szeretném szögezni: az így kiesett munkaidő meg fog térülni.

Azonban szükség van-e egyáltalán a könyvtáros-szak elvégzésére? Ugy gondolom, igen. Könyvtárunknak egyre inkább - törvényszerűen és helyesen - korszerű, jól szervezett, tervteljesítő nagyüzemmé kell válnia. Enélkül nemcsak "vári", hanem "muzeumkerti" perspektívában sem képes ellátni egyre terebélyesedő feladatait, amint ezt egyre halmozódó restanciái is bizonyítják. Soron következő feladataink tehát: a munkafolyamatok apró részletekbe menő elemzése, ennek alapján lehető legésszerűbb megszervezése, mert csak így lehet tudományosan tervezni és létrehozni az így megszabott tervek teljesítésének objektív feltételeit. (Itt jegyzem meg, égető szükség lenne a könyvtárnak egy közgazdászra és egy alkalmazott matematikusra). Mindez más szóval azt jelenti, hogy amennyire igaz az, hogy bármely tiszteletreméltó a legimpozánsabb könyvtártudományi ismeretanyag, amely a könyvtártudomány egy-egy kimagasló képviselőjében összpontosul, a könyvtárban fabatkát sem ér, ha nem párosul a "gyakorlati könyvtártan" (s egyben szervező-és irányító képesség) magas színvonalu s ezáltal szintén tudományos elméletté váló kimunkáltságával; ugyannyira igaz az is, hogy bár a "nagyüzemesítés" a munkamozzanatok leszűkítésével jár, azonban legeredményesebb végzésükhöz - ezer szállal egymáshoz kapcsolódásuk miatt - igenis nélkülözhetetlen a "teljes, mindenoldalu könyvtártudományi alapvetés", nélküle elképzelhetetlen a nagyüzem gépezetének alulról történő tökéletesedése, ami a könyvtár fejlődésének objektív akadályt jelent. A főigazgatótól a felsőfoku képzettséget igénylő munkát végző "egyszerű" beosztottig minden dolgozónak egyesítenie kell magában az elméletnek és a gyakorlatnak ezt az egységét (vagyis az összefüggések, optimális lehetőségek meglátásának képességét) szemléletében, s ebből következően munkájában is. Közismert (ha nem is általánosan elfogadott) gondolatmenet ez, újbóli elmondása talán még sem volt fölösleges: téves elvi állásfoglalásból kiindulva önkéntelenül

is a fejlődés fék-jévé váló következtetéshez juthatunk el. (Természetesen más kérdést jelent a könyvtárosképzés egyetemi tantervének kielégítő vagy nem kielégítő volta. Ha ez vetődik fel, érdemes igen alaposan megvitatni.)

3. Az "OLVASÓSZOLGÁLATUNK KÉRDÉSEI" című két írás (4., 5.szám) Somkuti Gabriella, illetve Albert Gábor tollából igen fontos kérdést vet föl. Bár e kérdés "vezetési szinten már régen eldöntött", a döntés egyáltalán nem tűnik megnyugtatónak. Csupán néhány gondolat, amely megfontolandóvá tenné újbóli megvitatását:

a) 1957 és 1962 között, hat év alatt a két könyvolvasóban megfordult 180 ezer olvasó, közülük csak 35 ezer kutató. Kézbe vettek 630 ezer könyvet, az állomány 40 százalékát. 1962-ben a használati másodpéldányok száma 150 ezerre volt tehető (a két kötelempéldányt véve alapul), azaz az állomány 10 százalékára. A hírlaptárban, gondolom, még kedvezőtlenebb az arány. A várban több lesz a férőhelyek száma.

b) A "Nemzeti Könyvtár" fő funkciója a hungarika gyűjtése és megőrzése. A közművelődési és szakkönyvtári funkciót elvileg elláthatja a többi könyvtár, az archivális és muzeális funkció tényét és felelősségét senkire sem háríthatjuk át.

c) Az állományvédelem elemi feladatainak végzésében a könyvtár évtizedekre lemaradt, a kurrens fűzött anyag kötését sem tudja biztosítani.

d) A ma sürgősen mikrofilmezendőnek megítélt anyag mikrofilmezése a jelenlegi kapacitással több mint fél évszázadot igényelne.

e) Szerebrennikov, A.I. "Aktual'nye zadacsi goszudarsztvennoj bibliografii i sztatisztiki pezsati" c. cikkében (Szovetszkaja bibliografija, 1963/5., 3-12.) főlegesennek minősíti, hogy a Szovjetunióban öt könyvtár gyűjti és őrzi a szovjet anyagot, nem beszélve az egyes köztársaságok könyvpalotáiról, - hiszen ezt a Vseszojuznaja Knizsnaja palata melletti "Arhiv szovetszkoj pezsati" tökéletesen ellátja. A "Szovjet Sajtó Archivuma" sem olvasóknak, sem intézményeknek nem adja ki anyagát, csupán a Könyvpalota használja bibliográfiák összeállítására. Az anyagot különlegesen felszerelt helyiségekben őrzik, különleges polcokon, a könyveket és folyóiratokat légmentes tasakokban, a hírlapokat bekötve. Célja: "örök időkre" való megőrzésük.

f) Az anyag örök időkre való megőrzése gondolatának elvetését már az első Összoroszárszági Bibliográfiai Kongresszus élesen visszautasította. Határozata: "Meg kell tenni minden intézkedést, amelyek legtöbb reménnyel kecsegtetnek a Könyvpalota rendkívül fontos Archivuma megőrzésére."

g) Óriási jelentőséget tulajdonított a könyvek "örök időkre" való - vagyis az utókor számára történő - megőrzésének Lenin. (Vö. Boncs-Bruevics, V.D. : Voszpomonanija o Lenine)

h) "Nem jelenti a könyvtárhasználat korlátozását az, hogy nem mindenki kereshet fel minden korlátozás nélkül bármely könyvtárat, és hogy a könyvtárak csak szabályzatuk keretei között elégithetik ki olvasóik könyvigényeit, hanem ezek a szabályok biztosítják a könyvtárak könyvállományának megfelelő forgalmazását." (Szász Géza: A könyvtári kölcsönzés köteleme. OSZK Évkönyv, 1961-1962. 191.p.)

i) A demokratizmus jelszavával érvelni az archivális anyag olvasásának korlátozása ellen vagy demagógia, vagy hozzá nem értés. A kötelesepéldány-rendelettel nyugtatgatnunk lelkiismeretünket - felelőtlenség.

j) Magánszorgalomból érdeklődtem, és csak egy helyen: A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár kerületi könyvtárai olvasótermeiben a férőhelyek száma 202, kihasználtságuk délelőtt 15-20, délután 70-80 százalék. Egy általános főlmérés többet mondana.

Nem akarnék bármilyen konkrét javaslattal elébevégni a további vitának, egy azonban biztos: valamilyen korlátozásra szükség van, minél előbb, annál jobb.

SZAKSZERVEZETI ÉLETÜNK

kérdései

MUNKÁNKRÓL * MEGBESZÉLÉSEINKRŐL * RENDEZVÉNYEINKRŐL

MÁJUS 13. * MEGBESZÉLÉS

Máj. 15-1 hatállyal a Szakszervezetek Országos Tanácsának főkönyvelősége szabályozta az alapszervezetek pénzkezelésének rendjét. Az SzVB elnökének részvételével az ezzel kapcsolatos kérdéseket tárgyaltuk meg.

MÁJUS 16. * KÜLFÖLDI VENDÉGEK FOGADÁSA

Amint arról lapunk előző számában már hirt adtunk, szakszervezeti bizottságunk ezen a napon vendégül látta a Bratislava-i Univerzitná Knižnica szakszervezetének rendezésében fővárosunkba érkezett dolgozók kiránduló-csoportját. Vendégeink először könyvtárunkat tekintették meg, majd résztvettek a tiszteletükre rendezett fogadáson. A könyvtár nevében dr. Sebestyén Géza főigazgatóhelyettes üdvözölte látogatóinkat, vendégeink részéről pedig dr. Bársony Tibor osztályvezető tolmácsolta köszönetüket és adta át könyvtárunk ajándékait. Az Intézetvezetés részéről Hámori Béla párttitkár, Pajkossy György főosztályvezető és Sebestyén Géza főigazgatóhelyettes, a Szakszervezeti Bizottság részéről: Borsa Gedeon, Csapodi Csabáné, Gordon Miklósné, Hoffer Rezsóné, Horváth Viktor, Kerekes Lőrincné, Milhoffer Alajos, Papp István, Pusztay Jánosné, Soltész Zoltánné és Somkuti Gabriella vettek részt a fogadáson és készítették elő könyvtárunk megtekintését a vendégeink fogadását.

JUNIUS 2. * SZÁMVIZSGÁLÓ BIZOTTSÁG ELLENŐRZÉSE

Tárgya az SzB pénztára május havi pénz-és érték cikk nyilvántartásának, kezelésének ellenőrzése volt.

———— * ÖSSZBIZALMI ÉRTEKEZLET

Az értekezleten a tagkönyvek és tagnyilvántartó-lapok ellenőrzése alapján a tagdíjfizetés kérdéseit, a jun. 11-14. napjaira tervezett csehszlovákiai kirándulás és a keszthelyi üdültetés kérdéseit beszéltük meg. A tagdíjfizetés összesített (a júniusi tagdíjbefizetésekkel kiegészített) kimutatása szerint alapszervezetünk 380 tagja közül 348-nak (91,6 százalék) nincs hátraléka, 21-nek (5,5 százalék) egy havi, 7-nek (1,8 százalék) két-három havi és 4-nek (1,1 százalék)

van négy v. annál több havi hátraléka. Kiemelendőnek tartjuk [épületek szerinti felsorolással] a Könyvelosztó I. (bizalmi: Vén Tiborné), a Mikrofilmtár (bizalmi: Szigethi Marianne), a Nemzetközi Csere-Kötelesspéldány Csoport (bizalmi: Úrögdy Györgyné), az Országos Gyarapodási Jegyzék (bizalmi: Gulyás Jenőné), Zeneműtár (bizalmi: Kertész Ivánné), a KMK Tájékoztatási Osztály (bizalmi: Kausay Tiborné), a Könyvelosztó II. (bizalmi: Koncz Béláné), Könyvelosztó III. (bizalmi: Csákvári Elekné), Könyvkötészet (bizalmi: Czettler Antalné), valamint a keszthelyi és zirci műemlékkönyvtárak szakszervezeti csoportjait, ahol tagdíjhátralék nincsen.

----- * TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁSI TANÁCS ÜLÉSE

A TT-ülésem Ferenczi Sándorné SzTK-ügyintéző is résztvett. Az ülésen üdülési, segélyezési és közétkeztetési kérdéseket tárgyaltak. Az ülés munkaadói segélyre javasolta Beck Lajos (400 Ft temetés), Burján Bertalanné (250 Ft szülés), Osabai Mihály (200 Ft szülés) és Végh Ilona (250 Ft szociális), továbbá 100-100 Ft tanulmányi jellegű segélyre Kiss Eszter, Lee Klára és Somogyi Anna dolgozókat. Szakszervezeti rendkívüli segélyt szavazott meg Matejka Jánosné részére (300 Ft betegség). - Gordon Miklósné a TT elnöke arról számolt be, hogy a közétkeztetésnél egy új konyhai lehetőség megszerzésével próbálkoztak, de miután az ebéd minősége a jelenleginél nem ígérkezett jobbnak s ezenfelül kimélő-étrendet sem lehetett volna biztosítani, megszerzéséről lemondtak.

JUNIUS 3-4 * KESZTHELYI UDULTETÉS ELŐKÉSZÍTÉSE

Gordon Miklósné TT-elnök és Horváth Viktor szakszervezeti titkár a Gazdasági Hivatal kiküldöttjeivel együtt Keszthelyen felülvizsgálták és előkészítették az idei üdültetést. Közös megegyezéssel a vendégszobák felszerelését kezelésre az SzB vette át, az eddigi felszerelést pedig az SzB további 840,20 Ft vásárlással egészítette ki. Biztosították a vendégszobák takarítását, jul. 6-tól szept. 6-ig a strandbérleteket. A vendégszobák gondnoki teendőit ez évben is Ratter Ferencné, a Helikon Könyvtár dolgozója látja el.

JUNIUS 6. * SZERKESZTŐ BIZOTTSÁGI ÜLÉS

Az OSzK Híradó 6.számának kéziratait tárgyalta meg a Szerkesztő Bizottság.

JUNIUS 11-14. * CSEHSZLOVÁKIAI KIRÁNDULÁS

A négynapos, autobuszon megtett tanulmányi jellegű kiránduláson könyvtárunk 30 dolgozója és 14 hozzátartozó vett részt. Utazásunk első állomásán Bratislavában az Univerzitná Knihnica hivatali és szakszervezeti vezetői meleg baráti vendéglátással fogadták csoportunkat. Vendéglátóink részéről Ing. Vincent Kútik, a könyvtár igazgatója és Juraj Ecker a szakszervezeti bizottság elnöke köszöntötte

csoportunkat. A tanulmányi-csoport nevében dr. Haraszthy Gyula osztályvezető köszönte meg a szívélyes fogadtatást és adta át könyvtárunk, valamint szakszervezeti bizottságunk ajándékát. Vendéglátóink részéről dr. Bárony Tibor osztályvezető a kirándulás utolsó napjáig együtt volt csoportunkkal és csak Piestani-ban vett bucsut tőlünk. A kirándulásról lapunk más helyén külön cikkben emlékezünk meg.

JUNIUS 18. * TÁRSADALOMBIZTOSITÁSI TANÁCS ÜLÉSE

A rendkívüli ülésen a harmadik negyedévi kedvezményes üdülésre való jelentkezéseket tárgyalta meg a Tanács. A beutalásokról lapunk szakszervezeti híreinek keretében adunk tájékoztatást.

JUNIUS 23. * ELŐADÁS

Szakszervezeti előadássorozatunk keretében dr. Boros Ferenc kandidátus, az Országos Tervhivatal távlati tervezési osztályának munkatársa "A magyar népgazdaság a 20 éves tervidőszakban, különös tekintettel a kulturális fejlődésre" címen tartott előadást.

KÖNYVTÁRUNK 1964. ÉVI TAKARÉKOSSÁGI TERVÉRŐL

A könyvtárunkban megoldásra váró feladatok nemcsak a dologi, pénzügyi és személyi bázis fejlesztését kívánják meg, hanem megkövetelik a rendelkezésünkre álló teljes könyvtári apparátus ésszerű szervezését és a költségvetésileg biztosított anyagiak takarékos felhasználását is. A takarékoság nem elvi fogalom, a mindennapi életben kell megvalósítanunk. Megvalósítása pedig csak a dolgozók kezdeményezésével és támogatásával biztosítható. Olyan légkört kell kialakítanunk, amelyben a pazarlás, az anyagi eszközök célszerűtlen felhasználása a dolgozók tiltakozását vonja maga után. Biztosítanunk kell egy olyan fórumot, amelynek elsősorban feladata az észrevételek és javaslatok meghallgatása, a takarékosági terv sikerének érdemi elősegítése, a szakmai és gazdasági vezetés ilyen irányú támogatása.

Takarékosági Bizottságunk (Iszlay Zoltán a Pártszervezet, Lóránd Ernő a Gazdasági Hivatal, Milhoffer Alajos a Szakszervezeti Bizottság, Papp István az Igazgatási Osztály és Somogyi Anna a KISZ-szervezet részéről) ez évi takarékosági tervünket könyvtárunk gazdaságos üzemeltetésének és fejlesztésének jegyében állította össze. Következőkben a tervet röviden ismertetjük:

I. Összességében mérhető és szervezési intézkedésekkel elérhető megtakarítások:

1. Az OSzK kiadványaival kapcsolatos intézkedések. Kiadványaink példányszámát csak az igények előzetes felmérése alapján állapítjuk meg. Közös kiadványtárat állítunk fel. Megvizsgálendő az Orsz. Gyarapodási Jegyzék további szakosításának lehetősége.

2. A rákospalotai új épületünket könyvraktározásra, táruk kihelyezésére, feldolgozási munkára alkalmassá kell tennünk. Beruházási lehetőségeink korlátozottak, ezért a szükséges átalakításokat a legegyszerűbb, leggazdaságosabb módon (nagyreszt házilag) fogjuk elvégeztetni. A várható megtakarítások összege 180 000 Ft.

3. Könyvek, periodikák helyszíni javításából eredő megtakarítások. Megtakarítjuk az oda- és visszaszállítás költségeit; növeljük a munka intenzitását; könyvkötészetünk kapacitását az igényesebb kötési munkákra tudjuk beállítani.

4. "Egyéb bérek" felhasználásával kapcsolatos takarékosági intézkedések. Az intézkedések kiterjednek a részfoglalkozású dolgozók beosztására; a napszámbérek

felhasználásának csökkentésére stb.

5. Gépkocsi kihasználás. A tehergépkocsi vezetőjét - egyetemi tanulmányaira való tekintettel - más munkakörbe kell áthelyezni. A gépkocsi kihasználásának maximumára kell törekedni. Hasonló célt szolgál a szállítások koordinációjának megvalósítása.

6. Fűtéssel kapcsolatos intézkedések. Javaslatként szerepel, hogy a következő fűtési időnyitól kezdve a Múzeum u. 3.sz. épület kályhafűtését állandó jelleggel alkalmazott dolgozóval oldják meg. Munkabeosztása hat hónapig a fűtés, hat hónapig pedig különböző segédmunkási feladatokat látna el.

7. A Takarékosági Bizottság javasolja a magánjellegű interurbán beszélgetések betiltását a könyvtárban.

II. Költségvetésben nem biztosított eszközök hasznosításából és az elfekvő készletek értékesítéséből eredő megtakarítások

1. Elfekvő készletek értékesítéséből, illetve felhasználásából származó megtakarítások: bontott faanyag felhasználása; használt rota-lemezek értékesítése stb.

2. Anyagtakarékosság. Könyvkötészeti és egyéb anyagok beszerzéseinél nagyobb mértékben vesszük igénybe az Alkalmi és a Bizományi Áruházakat; a mikrofilmtári nyersanyagok takarékosabb felhasználása érdekében a nyilvántartásokat rendszeresen ellenőrizzük, a törött és selejtanyagok összegyűjtésével csökkentjük a felhasználást; bizonyos példányszámon alul csak a legindokoltabb esetben vesszük igénybe a xerox-gépet; kiadványaink szétküldéséhez boríték helyett papírátragasztást alkalmazunk, bizalmas levelek kivételével belső forgalomban borítékot használni tilos.

3. Vidéki kiküldetések. A kiküldetések számát a minimális mennyiségre korlátozzuk.

Ötezer forint megtakarítást jelent KISZ-fiataljaink 800 munkaórás felajánlása. Munkájukat a könyvraktárakban és a Könyvkötészetben vesszük igénybe. - (M.A.)

| |
|---------------------------------|
| <p>BECK LAJOS 1913-1964</p> |
|---------------------------------|

Még mindig nem tudjuk elhinni, hogy nem látjuk többé... Munkatársai, akik szerették és becsülték, döbbenet, könnyes szemmel állnak meg elárvult iróasztala mellett. Évek óta betegeskedett, de nem gondoltuk, hogy ilyen hirtelen itthagynak bennünket. Olyan régóta hozzánk tartozott már...

Mindenki, aki ismerte, nagyon szerette. Becsültük megbízható, pontos, rendes munkáját, szíves készségét. Szerettük halk szavát, kedves fanyar humorát, azt, hogy mindenkihez csak kedves szava volt. Soha nem látta haragudni senki, soha nem bántott senkit, soha nem okozott szomorúságot senkinek. Csak most, egyetlen egyszer, amikor csendesen betegágyába ment és hiába várjuk vissza.

A Könyvelosztó munkatársai nehéz évek kemény munkájában kovácsolódtak össze. Olyanok lettünk, mint egy kis család. Még nyugdíjas munkatársainktól is nehezen válunk meg. S Ő egyike volt "családunk" legrégebbi tagjainak. Idén ünnepeltük volna tizenöt éves itteni munkásságát.

Élete mintája volt az egyszerű, csendes kötelességteljesítésnek. A mindennapos helytállás katonája volt, kedves barát és hűséges munkatárs.

A legjobban az fáj, hogy igazi emberségét, mindenkit felderítő szelid vidámságát, sok-sok kedvességét nem lesz módunkban viszonzni többé.

Somkuti Gabriella
CSEHSZLOVÁKIÁBAN JÁRTUNK

A külföldjárás évről-évre növekvő iramu nyári időszakának jól sikerült és kellemes bevezetője volt a csehszlovákiai autóbuzskirandulás, melyen könyvtárunk 44 dolgozója, ill. családtagjaik vettek részt. A szakszervezeti bizottság a pozsonyi egyetemi könyvtárral együttműködve szervezte meg az utat, előzőleg három napig Budapesten látva vendégül a pozsonyi kartársakat. Így történt, hogy a hosszú autóbuzsut után elcsigázott társaságot már régi jó ismerősök várták a pozsonyi egyetemi könyvtárban s a szíves fogadtatást még közvetlenebbé tették a pesti visszaemlékezések. Tokaji helyett ezuttal bolgár import borral pecsételtük meg a cseh szlovák-magyar barátságot, majd szakszerű vezetéssel végigjártuk a könyvtárat. A régi épület, mely a XIX. században a magyar országgyűlések színhelye volt s a falak még 1848 történelmi pillanatait idézik, ma korszerű könyvtárnak ad helyet, belső berendezésében szerencsésen egyesítve a régi és új elemeket. A szép faburkolat, a modern butorzat, a tiszta és rendezett raktárak, a művészi ízléssel berendezett reprezentatív igazgatósági helyiségek mindnyájunkra mély hatást gyakoroltak és "majd mi is a várban!" sóhajtásokra ösztönzött. (Egy kis szakmai érdekesség: a fémből való katalógusszekrényeknél jó ötletnek tartottuk a kihuzott fiókokat felülről lezáró üveglapot, ami az oldalról való lapozgatást megengedi, de a cédulák kiemelését akadályozza.

Ezekután "maszek-alapon" kezdtünk ismerkedni Pozsonnyal, átengedve magunkat a szabad csellengés, kirakatnézés, egy-egy régi épület véletlen felfedezése örömeinek. Szerencsére a negyedmilliós Pozsony belvárosa még nem elég nagy ahhoz, hogy edzett pestiek eltévedjenek benne, sőt a bátrabbak (vagy valljuk be őszintén: a fiatalabbak) még Pozsony "éjszakai életével" is megismerkedtek.

Másnap délelőtt erős köztársasági hangulat uralkodott kis csoportunkban: mindenki a "koronájától" igyekezett megszabadulni s úgy tudjuk, ez a művelet teljes sikerrel is járt. A nők itt sem tagadták meg önmagukat: elsősorban az otthon lévő férjeknek és gyerekeknek vásároltak ajándékot, bár rossz nyelvek azt mondják, hogy magukról sem feledkeztek meg teljesen. A délután újra gazdag programot nyújtott: idegenvezetéssel néztük meg Pozsony nevezetességeit. A sok látnivalóból talán a legemlékezetesebbek az ujjáépülés alatt álló pozsonyi vár, a monumentális hősi emlékmű, a régi városháza épülete és a primási palota csodálatos gobelinjei. Ezután autóbuzsunk Dévénybe vitt bennünket, ahol a dévényi vár romjairól szép kilátás nyílt az itt található Dunára és Morvára s a szomszédos Ausztria hegyeire. Kattogtak a fényképezőgépek s közben Adyt idéztük: "Szabad-e Dévénynél betörnöm új időknek új dalaival?"

Szombat reggel bucsut mondtunk kényelmes pozsonyi szállónknak s elindultunk Nagyszombatra. A soktemplomu város, a nagyszombati egyetem és nyomda székhelye megdobogtatta a könyvtáros szíveket: megilletődve álltunk meg a könyvszekrények előtt, ahol valamennyi nagyszombati nyomtatvány időrendben volt felállítva. A továbbiakban még haláltmegvető bátorságról is tanúságot tettünk: imbolygó gyertyafénnyel kezünkben leszálltunk a vaksötét kripták mélyére, porladó csontthalmok közé. A haláltmegvető bátorságra azért volt szükség, mert a kint uralkodó kánikula után a jéghideg kriptá legalábbis tüdőgyulladással fenyegetett.

Utunk következő állomása Vöröskő-vára volt. A Fuggerek, majd a Pálffyok birtokában volt várkastély ma muzeum, elsősorban belső berendezési tárgyakban, bútorokban, képekben, régi fegyverekben gazdag. Az egyik oldalról sáncárokkaal, körül pedig meredek hegyoldallal körülvett erősséget annakidején csak Rákócziának sikerült bevennie. Vöröskő a legépebben megmaradt régi várak közé tartozik, a dunántúli várak romjaihoz szokott szemeknek ezért volt különösen nagy élmény.

A turistaszálláson eltöltött éjszaka után Pöstyénbe tartottunk. A világhírű kenes fürdő és a Vág hús vize felfrissítette a nagy melegtől már-már aléló könyvtárosokat, akik bizony a belső hűtést sem vetették meg, lelkesen csatlakozva a hagyományos cseh söriváshoz. Visszafelé bizony hosszú volt az ut az autóbuzs forró gőzkatlanában s csak az este hozott némi enyhülést. Még lelkes "pilótánk" is csak nehezen tudott vidámságot önteni a fáradt csoportba, de végül is sikerült s az autóbuzs mégiscsak nótázó utasokkal gurult be Budapestre...

A jólszervezett kirándulásért cseh vendéglátóinkat, elsősorban a velünk utazó dr. Bárony Tibort, valamint kirándulásunk szervezőit, szak szervezeti titkárait és Pusztai Jánosnét illeti a dicséret. Jó lenne minden évben legalább egy ilyen utat tenni akár belföldön, akár külföldön, hiszen sokat tanultunk, jól szórakoztunk s jó érzés volt közösen utazni, közösen látni.

HIREK

ÜDÜLÉSEK - Lapunk megjelenéséig az alábbi dolgozók nyertek üdülési beutalást:

Kedvezményes üdültetés - BADACSONY: Szabó János és felesége máj. 12-25.; BAKONYBÉL: Pipics Zoltán nyugd. máj. 28-jun.10.; HÉVIZ: Friedmann Zsigmondné és Nádasy Lászlóné máj.27-jun.9.; SIÓFOK: Deutsch Béláné jul. 1-14, Szilágyi György jun.3-16.; SOLT: Fodor Armandné és gyermeke máj.16-29, Galamb Györgyné és gyermeke jun.16-29, Nagy Lajos felesége és gyermeke, valamint Szász Géza, felesége és gyermeke jun. 1-14.; SOPRON: Milhoffer Alajos apr.23-máj.6.

Gyermeküdültetés - AKALI: Deli Györgyné György fia jun. 18-jul.2,; PARÁD: Tölgyesi Lászlóné Sándor fia jun.18-jul.2.

Az ANGOL RÁDIÓ PÁLYÁZATÁN, melyet Shakespeare születésének 400. évfordulója alkalmából az angol nyelvet tanuló magyar fiatalok részére hirdettek meg, Szentmihályi Andrea, a Nemzetközi Csere munkatársa 200 pályamunkából a második helyezést nyerte el.

KITŰNŐ EREDMÉNNYEL végezte a IV.osztályt Noszál Beatrix, Noszál Károly munkatársunk gyermeke a VIII.ker. Práter utcai Általános Iskola igazgatóságának értesítése szerint. Gratulálunk az eredményhez!

LAPUNK LEGKÖZELEBBI SZÁMA f.évi szeptemberben jelenik meg - a mostani számhoz hasonlóan - bővített terjedelemben. A szerkesztőség jó nyaralást kíván olvasóinknak!

